

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.- 's jaars (minimum) met inbegrip van kosteloze toezending van het Koloniaal Weekblad.

INHOUD: Haagsche Minahassa-Comité. — Indië op de a.s. Wereldtentoonstelling in Antwerpen. — De Film: „Mijn reis door Borneo”. — Van Week tot Week. — Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt (met 2 foto's). — Persoverzicht uit de Indische Bladen: I. Uit de Europ. Pers. II. Uit de Inheemsche en Mal.-Chun. Pers. — Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verre Vreemde. — Berichten der Afdelingen: I. Apeldoorn, II. Nijmegen. — Mededeelingen: I. Van de Redactie, II. Van het Informatie-Bureau. — Mutaties van 13 tot 27 December.

HAAGSCH MINAHASSA-COMITE.

Kennisgeving, dat de aangekondigde voorstelling op 12 December e.k., in het gebouw „Scala” alhier, door onvoorziene omstandigheden niet plaats zal hebben.

Indië op de a.s. Wereldtentoonstelling in Antwerpen.

De vorige week waren wij in de gelegenheid bij een bezoek aan Antwerpen van de Centrale Inrichtingscommissie van de Nederlandsche en Nederlandsch-Indische afdeling van de Wereldtentoonstelling te Antwerpen (April—October 1930), iets naders te vernemen omtrent de wijze waarop onze Koloniën op deze wereldexpositie voor den dag zullen komen. Laten wij hier nog even mogen vaststellen, dat de tentoonstelling in Antwerpen zeer groot is opgezet, dat het Bestuur der tentoonstelling volkomen voor zijn taak is berekend en dat de uitgebreide deelneming van het Buitenland, — op de uitgestrekte expositieterreinen staan reeds verscheidene paviljoens onder den kap, — de verwachting van een zeer druk vreemdelingenbezoek gedurende de aanstaande tentoonstellingsmaanden volkomen rechtvaardigt.

Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao komen uitsluitend met ambtelijke inzendingen voor den dag, over het karakter waarvan wij ons natuurlijk niet bezorgd behoeven te maken, ofschoon het te betreuren blijft, dat men in Antwerpen zich geen indruk zal kunnen vormen van al het vele dat door het particulier initiatief in Indië is tot stand gebracht. Wij hadden ook zoo gaarne in Antwerpen een overzichtelijk beeld willen hebben van de arbeidersverzorging in onze overzeesche gewesten, iets wat toch met weinig geld verkregen had kunnen worden. We hadden daarmede werkelijk wat men noemt, een goede beurt kunnen maken, juist in dezen tijd waarin en te Genève en in de groote pers van andere koloniale mogendheden herhaaldelijk Nederlandsch-Indische arbeidskwesties en ondernemingstoestanden ter sprake zijn gebracht en er ook nog op dit oogenblik voortdurend de aandacht hebben.

Dank zij vooral de ijverige bemoeiingen van ir. E. de Kruyff, den Nederlandschen gedelegeerde in België van het Nederlandsch uitvoerend comité, zullen Nederland en Indië beide ten slotte toch nog op de Antwerpse tentoonstelling voor den dag kunnen komen op een wijze die de aandacht van landgenoot en vreemdeling in niet geringe mate zal trekken.

Wij spraken zoeven van de ambtelijke inzen-

dingen van de Indië. Een kleine restrictie moet hierbij echter worden gemaakt. De rubber en de tabak zullen wel in Antwerpen exposeren, dat wil zeggen, de Internationale Vereeniging voor de rubbercultuur en de Deliplanters-vereeniging, — er is dan ook alleen slechts sprake van de Deli-tabak, — hebben aan het Kon. Koloniaal Instituut te Amsterdam verzocht de inzendingen voor de rubber en de Deli-tabak op de a.s. Wereldtentoonstelling te verzorgen. Prof. de Bussy, van het Kol. Instituut, dien wij te Antwerpen ontmoetten, deelde ons nog mede, dat hij zich voorstelt bij deze inzendingen niet of slechts bescheiden het product te toonen, maar dat bij deze inzendingen vooral den nadruk zal worden gelegd op hetgeen op de rubberondernemingen in Indië en op de tabakondernemingen in Deli wordt gedaan voor de arbeiders, hygiënisch, sociaal, etc. In zoverre zou dus gedeeltelijk worden ondervangen het bezwaar, dat wij hierboven hebben uitgesproken.

In de officieele Nederlandsche afdeling zal ook nog speciaal naar voren worden gebracht een diorama van het aandeel van Nederland door het Suez-Kanaal.

De Film: „Mijn reis door Borneo”.

De heer H. F. Tillema te Bloemendaal schrijft ons:

„Verschillende lezers van dit blad weten, dat ik den Indischen archipel heb bereisd. In '29 bezocht ik Borneo, waar ik heb gefilmd. Herhaaldelijk is mij gevraagd of die film gereed was. Tot mijn groote genoegen kan ik mededeelen dat ik er dezer dagen mee ben gereed gekomen.

Het doel, dat ik met mijn reizen in de Buitengewesten beoog is: trachten om die ontzettend uitgestrekte gebieden meer bekend te maken. Van die bekendheid verwacht ik meer belangstelling in het leven der menschen, die daar wonen. Die belangstelling is noodig. De bewoners n.l., die op verschillende eilanden nog op een lagen trap van ontwikkeling staan, komen plotseling met de Westersche cultuur in aanraking. Ze zullen in korten tijd moeten doormaken waarover wij eeuwen hebben gedaan, den tijd hebben gehad ons aan te passen. Die haast kan hun noodlottig worden. Er zijn hier en in Indië nog maar weinigen, die dit voelen. Weten doet men van die menschen weinig. Er zijn bibliotheken vol over hen geschreven, maar dat kostelijke materiaal wordt te weinig gebruikt. Dat daar menschen wonen, die onze volle belangstelling waard zijn, ook al valt er door hun geringe economische beteekenis niets aan hen te verdienen, men beseft dit niet. Dat die menschen het recht hebben om goed te worden bestuurd als wij het recht hebben genomen ze te onderwerpen, dat besturen niet in hoofdzaak beteekent het scheppen en onderhouden van „rust en orde”, maar vooral opvoeden, het is niet tot velen doorgedrongen.

In vorige jaren vestigde ik er de aandacht op, dat er b.v. in Midden-Celebes misstanden heerschen. Ds. Lamboy deed dit kort geleden voor Soemba, verschillende bestuursambtenaren deden het voor Midden-Borneo, het is alles aan doovemansooren geklopt! Zoo ik zei, dit alles is te wijten aan onbekendheid met de gewoonten, zeden, gebruiken, nooden, wenschen dier menschen. Met mijn films nu wil ik trachten dat deel van den uitgestrekten archipel, dat ik in '28 bereisde: Borneo, meer bekend te maken. Ik ben genegen die films aan alle corporaties, vereenigingen zonder onderscheid van godsdienst of politieke kleur, die zich tot doel stellen meer kennis omtrent Indië te verspreiden, te laten zien. En dan aan een zoo groot mogelijk auditorium. Door samenwerking van verschillende vereenigingen is dit wel te bereiken.

Films zijn teer en daarbij kostbaar. Men kan ze

JOS. D. NETTEN & Co. - INEFFECTEN
Sportlaan 3 - 's-GRAVENHAGE - Tel. 31201
EFFECTEN
COUPONS
VREEMD GELD

Gouvernante.

Jongedame, 23 jaar, eindexamen Meisjes H. B. S., actes L. O. en Middelbaar Engelsch A, vraagt als **Gouvernante** mee naar Indië te mogen gaan. Desgewenscht verbintenis alleen voor de heenreis. Brieven aan Mejuffrouw L. JANSSEN, Velperweg 27, Arnhem. Referentie: Mr. J. HUGES, Ernst-Casimirlaan 30, Arnhem. 5922

P. v. d. BRUL VEENESTRAAT 15
— Den Haag —
Groote sorteering **HEEREN-,**
JONGENS- en KINDERKLEEDING
Spec. Afdeling v. **KLEEDING NAAR MAAT**
SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN 5424

HANSA
TAFELZILVER

Het laagst geprijsd-
het hoogst geprezen.
Zowel verzilverd, als in
gewaARBORGd massief
zilver verkrijgbaar

HET IS NUTTIJG
voor een

BONTMANTEL!

Wij leveren eerste klas Bontmantels met garantie voor uiterst billijke prijzen. — Groote sorteering

**Persianer, Nerz-
murmur, Veulen,
Mol, Seal, Seal-
Electric, enz., enz.**

VAKKUNDIG REPAREREEN - MODERNISEEREN

**„GALERIE MODERNE”
SCHEVENINGEN**

GEVERS DEYNOUTPLEIN 16-17-18

Ook des winters geopend - Telefoon 54169

ZICHTZENDINGEN OP AANVRAAG

Het Weekblad dat sinds 55 jaar aan de spits gaat der Ned. Geïllustreerde bladen, is:
EIGEN HAARD

EIGEN HAARD
dat uitmunt door smaakvolle verzorging en boeienden inhoud, mag daarom in geen huiskamer ontbreken

Doet daarom, wat Uwe ouders reeds deden en abonneert U op den huisvriend van jong en oud
EIGEN HAARD

Vraagt proefabonnement bij de Administratie: Drukkerij v.h. DE ERVEN LOOSJES, Ged. Oude Gracht 88, HAARLEM

SCHRÖDER
GROENMARKT - DEN HAAG
 TELEFOON 16173

PRACTISCHE
 ST. NICOLAAS EN KERSTMIS
GESCHENKEN

LAKMEUBELN
 KAP- EN SCHRIJFTAFELS
 BOEKENKASTEN - FAUTEUILS
 HOCKERS-FANTASITAFELS
 KINDERTAFELS, -BANKEN,
 -STOLEN, -SPEELGOEDKASTEN, ENZ.

LEDEREN EN CRETONNEN
CLUBFAUTEUILS

EIKEN BIJZETTAFELS

REIS- EN AUTO PLAIDS

KUNST- EN
ONTSPANNING

ZOEKT U een vertrouwd adres voor Gramophones, platen of muziekinstrumenten?

Wij hebben de grootste sortering van alle bekende merken. 5802

„MUZIEK-SMITH“
 NIEUWSTRAAT 25, bij de Vlamingstr.
 DEN HAAG - TELEFOON 12883
 Fabrik van Muziekinstrumenten
 EN GROS - EXPORT

Prijs f 39.50 Leverancier der Leden „Oost en West“

Pour apprendre à danser vite et bien adressez-vous à

L'Académie de Danses et Maintien
ROCCO DUBOIS

de toonaangevende dansleeraren v. d. betere kringen
 34 J.-P.-Coenstraat - Den Haag - Telefoon 71909
 Privé-lesseen en Besloten Clubs voor elken leeftijd.

DE OORSPRONG
 PASSAGE 50-52 :: DEN HAAG
 TELEFOON 12908 5763

„Brouwer's Aardewerk“

UTRECHT

JOHAN RUIJS TH. Pz. - UTRECHT
 JUTPHAASCHEWEG 21, hoek Amaliastraat, TEL. 10262

RUND-, KALFS- EN VARKENSSLAGERIJ

Electrische fabriek van Worst en Fijne Vleeschwaren. Ham, Rookvleesch, Ossetong, Saucisse de Boulogne, Hoofdkaas, Tongeworst, Rolpens, Zult, Rookworst, Preskop, enz. ALLES EIGEN FABRIKAAT.

P. DE HAAN - UTRECHT
 LIJNPADSTEEG 16-18 Bis 5897
 bij de Jeremiestraat - Telef. 11672

Verhuizingen en Auto-Transporten
 Door geheel Nederland

Firma R. DIKS en B. GROOTENBOER
 Aannemers - Timmerlieden - Metselaars
 Taxatie
 Nieuwbouw - Verbouw - Onderhoud

TEL. 10633 EN 10084 5900

KIEVITDWARSSTRAAT No. 1 B — UTRECHT

N.V. v.h. J. E. WEENINK - UTRECHT
 Leverancier Utr. Industrie- en Huishoudschool 5915

Beveelt zich beleeft aan voor de leveranties van KOLONIALE WAREN - COMESTIBLES
 GEDISTILLEERD - WIJNEN - LIKEUREN
DONKERE GAARD 6-8 - TELEFOON 10110
 Laat 2 X per week aan huis hooren en bezorgen

U GAAT VERHUIZEN

Laat den rompslomp v. GAS-, ELECTRICITEIT-, BAD- en KEUKEN-INRICHTING over aan:

KERSBERGEN ?

UTRECHT: Oudegracht 185, Nachtegaalstr. 28
 Tel. 12891 - Tel. 10842

ZEIST - Slotlaan no. 48 - Telefoon 35

GERBRANDS KUNSTHANDEL
 OUDKERKHOF 46 - UTRECHT

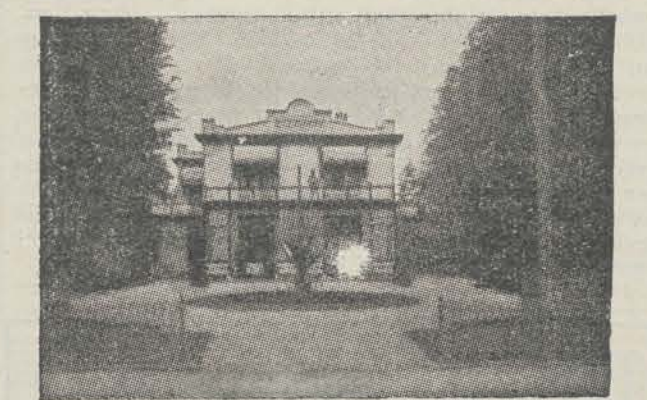
ENCADREMENTEN - RESTAUREEREN
 VERNISSEN - SCHILDERIJEN - FAYENCE
 LEDERWAREN - LAMPEKAPPEN 5887

PENSION GROOSMULLER
 PARKSTRAAT 35 - UTRECHT - TELEF. 12631

DINERS, bestaande uit soep, vleesch, aardappelen, groenten en toepijs voor f 1.10; per abonnement f 1.—
 NACHTLOGIES met ontbijt f 2.25.
 VOLLEDIG PENSION, per dag f 3.—
 2 PERSONEN op één kamer, per dag f 2.50.
 WEEK- EN MAANDKAMER RUIME REDUCTIE.
 5903 Beleeft aanbevelend, J. F. GROOSMULLER.

A. HOELEN
 v.h. Firma A. ROSKAM & Co.
 SCHILDER
 Janskerkhof 27-28 - Tel. Interc. 11172 - Utrecht

BEVELEN ZICH AAN VOOR ALLE VOORKOM. SCHILDERWERKEN. 5902

EIKENHORST

Pension voor zomer en winter; 24 salons en slaapkamers, waarvan de meeste met serre, veranda of balkon; eetkamer, badkamer, stroomend water, garage, groote tuin; bij de tramhalte, in 't centrum van verkeer.

UTRECHTSCHESTRAATWEG ::--: OOSTERBEEK

GRONINGEN

GEERSINGA & POSTEMA
 TIMMERLIEDEN EN AANNEMERS
 SCHUITENDIEP 28b en 28a :: TELEPHOON 2462
GRONINGEN 5820

Bevelen zich beleeft aan voor alle voorkomende werkzaamheden

Linnenmagazijn „T SPINNEWIEL“

L. VAN POPPEL - GRONINGEN
 Oude Boteringestraat 14 - Tel. 3576

TAFEL- EN BEDLINNEN 5827
 TRICOTGOEDEREN
 HUISHOUDGOED - BÉBÉGOED

Beslist krimpvrrije wollen Ondergoederen - Indische uitrustingen
 Huwelijks- en Bébé-uitzeten - Prima kwaliteiten - Billijke prijzen

WONINGINRICHTING JAC. DE VRIES
 O. EBBINGESTRAAT 34 - TEL. 3740
GRONINGEN 5821

SMAAKVOLLE MODERNE MEUBELN
 COMPLETE INSTALLATIES
 TAPIJTEN - GORDIJNEN - LINOLEUM

LEIDEN

VIOOL-INSTITUUT
 Directeur Adolf Brunt - Nieuwe Rijn 10, Leiden

PRIVE-LESSEN: 5888

AANVANGKLASSE vanaf f 4.— p. m.
 MIDDELKLASSE vanaf f 5.— p. m.
 KUNSTKLASSE vanaf f 6.— p. m.
 SOLOKLASSE vanaf f 7.— p. m.

N.V. „MEUBELKUNST“
 MODERNE WONINGINRICHTINGEN
 „Indanthren“ Meubel- en Gordijnstoffen

Meubelen naar ontwerp van A. Lucas, Meubelarchitect. Eigen fabriek. Werkplaats: Witte-Rozenstraat 27.

TOONKAMERS: 5879
 WITTE-ROZENSTRAAT 36 - LEIDEN - TELEF. 524

Fa. P. S. ANES, Brandstoffenhandel
 Contractante der Staatsmijnen in Limburg
 Verkoop van uitsluitend EERSTE KWALITEITEN brandstoffen 5875

OUDE HEERENGRACHT 19, LEIDEN, TEL. 587

VOOR LEIDEN EN OMSTREKEN
 IS HET BROOD UIT DE BROODFABRIEK
„DE ZEEUW“ 5877
 HET MEEST GEVRAAGD
 KORTE MARE 22 - TEL. 1411

FIRMA M. KOERT - LEIDEN
 J. RAVESTEIN
 PIETERSKERKGRACHT 16 - TELEF. 1055
 Architectuur 5892
 Aannemer van Bouwwerken - Timmerwerken

maar een beperkt aantal keeren laten zien. Het is dus zaak om ze door voorzichtige behandeling een lang leven te verzekeren.

Dit eischt persoonlijke zorg. Onder geen voorwaarden sta ik mijn films af zonder dat ik er zelf bij ben. Er is meer: films worden meestal veel te vlug afgedraaid. Het gevolg er van zijn onnatuurlijke bewegingen, die steeds hinderlijk zijn, soms zelfs ergerlijk! Het tempo van vertoonen wensch ik daarom persoonlijk aan te geven.

Alleen reis- en event. verblijfkosten dienen te worden vergoed. Ik merk nog op, dat bij het vertoonen mijner films geen entree mag worden geheven.

Gaarne treed ik met belangstellenden in overleg. De maand December ben ik bezet."

Van Week tot Week.

Dinsdag 19 tot Maandag 25 November.

De Hr. Ernest B. Schoedsack, een bekend film-opnemer, vertoelt thans, met echtgenoot en den Hr. Williams bij Blang Bakal (nabij Takengen, Atjeh) voor 't opnemen van de natuur en het leven op Sumatra. Het is wel heel jammer dat er geen Nederlandsche films bestaan waarin stelselmatig de kenmerken van dit hoogst merkwaardige land en van het volk van Atjeh, zijn vastgelegd.

Ingesteld is een commissie, die zal nagaan of er behoefte bestaat aan een departement van verkeerswezen. Lid en voorzitter de hr. Bodenhansen, lid v. d. R. v. I.; tot leden de comdt. v. d. Zeemacht, de dir. van Fin., B. O. W., G.B., Landb., de regeeringscomm. v. d. bestuurs-hervorming, de pres.-dir. v. d. K.P.M. en het Volksraadslid Ir. Diephuis (hoofdvert. der vier tramwegmijnen); tot secr. de secr. v. d. R. v. Departementshoofden.

Het congres van de P.P.P.K.I., de nat. federatie, wordt 25-27 Dec. te Solo gehouden. Naar verluidt doet men veel moeite den Hr. Thamrin te bewegen het voorzitterschap ervan te aanvaarden.

De Volksraadsliden Laoh en Middendorp stelden der Regeering vragen resp. naar aanleiding van het passeeren van den Hr. Thamrin voor loco-burgemeester en naar die van het krachtig optreden van den Gouverneur van W.-Java, den Hr. Hartelust, tegen de Perhimpoean National Indonesia.

De begrooting van Ned. O.-Indië is bij de 2e Kamer ingediend en vertoont bij een evenwicht bij den gewonen dienst een tekort van f 62.740.187 over den geheelen dienst.

Het Verdrag vaststellende een gedeelte van de grens tusschen Noord-Borneo en Serawak, hetwelk gesloten werd tusschen Nederland en Groot-Brittanië en N.-Ierland, is ter bekrachtiging aan de 2e Kamer aangeboden.

Het recherche-vaartuig Arend is in dienst der Marine gesteld, met bestemming Curaçao.

Tusschen 8 en 15 November werden weder negen nieuwe pestgevallen geconstateerd. 1 Europeaan, 4 Inlanders en 3 Chineezers zijn eraan overleden.

De militaire bezetting op Bali zal weldra geheel door Veldpolitie vervangen zijn, een maatregel waar velen nog sceptisch tegenover staan. Lombok volgt weldra.

Tot secretaris van het Ned. Consulaat te Djeddah is benoemd de Hr. Abdulkadir Midjojoatmodjo, ass. wedana bij de alg. politie te Semarang.

De P. E. B. heeft besloten géén bezwaar te maken tegen het aanblijven van Mr. Fruin als Volksraadslid, wegens het groote belang van het handhaven van een vertegenwoordiger van Deli.

Prof. Dr. Vening Meinesz keerde van een voorspoedige wetenschappelijke reis rond Celebes te Batavia terug. Van midden December tot Februari zal het rond Sumatra gaan, evenals per duikboot.

Te Soerabaja is een tekort aan water ontstaan, waardoor tot rantsoeneering moest worden besloten.

Naar verluidt bestaat op Madoera, speciaal in het Pamekasansche, een groot tekort aan voedingsmiddelen voor mensch en dier tengevolge van de droogte en het mislukken van verschillende oogsten.

Te Batavia is tot stand gekomen de stichting „Museum van beeldende kunsten”, in welke bestuur zitting hebben de heeren Welter, Van Buttingha Wichers, prof. Van Kan, Gouv. Hartelust, prof. Schrieke, mr. Meyroos en anderen.

Naar het A. I. D. verneemt is in den Volksraad een rechtsgerichte federatie van personen en groepen opgericht, waaraan toetraden Europeesche en Inlandsche leden van den P. E. B.

INSTITUTEN SCHOEVERS

STADHOUDERSPLEIN 3 en 7a
DEN HAAG :: Telef. 52594

Amsterdam: N.-Witsenstraat 3, van
Baerlestraat 13; Rotterdam: N. Binnen-
weg 167; Groningen: O. Ebbingestr. 1b

het Moluksch Politiek Verb. het Ind. Eur. Verb. en de groep der Chineezers van den Volksraad.

B. en W. van Batavia vragen den raad een crediet voor inzending van plannen, maquettes en foto's ter Kol. tentoonstelling te Antwerpen in 1930.

Het volledige college van B. en W. en de inheemsche raadsleden hebben geconfereerd over de uitsluiting van wethouder Thamrin van het loco-burgemeesterschap, voorloopig zonder resultaat; de conferentie wordt hervat.

De gemeenteraad van Soerabaja heeft de regeering verzocht om gelijkstelling van de pensioenen der locale ambtenaren met die van 's lands burg. ambtenaren en hiervoor instemming der andere gemeenteraden gevraagd.

De Chineesche immigratie overtreft dit jaar die van 1928; de immigratie van vrouwen en kinderen is tengevolge van de onveiligheid in China aanzienlijk toegenomen.

Vertrouwd mag worden dat de Regeering aan deze zaak haar ernstige en voortdurende aandacht geven zal en zoodanige maatregelen treffen, dat deze stroom niet op 't onverwachts aangezwollen zal blijken te zijn tot een toemloozen banjir.

Mr. Fruin heeft de Regeering gevraagd of het juist is dat de resident A. A. M. van Lierop, wien is opgedragen besprekingen te voeren over eventuele uitbreiding van het aantal inheemsche gemeenteraadszetels, te Soerabaja een vergadering heeft bijgewoond, ter behandeling van dit onderwerp beledigd door den z.g. gemeenteraad Bangsa Indonesia Kota Soerabaya, den door de Soerabajasche Studieclub opgerichten raad.

Mr. Fruin acht het zoeken van contact met non-coöperators, die een gemeenteraad naast den officieelen raad hebben gecreëerd, schadelijk voor het gezag.

De landsmiddelen hebben tot en met September f 508.658.216 opgebracht tegen f 526.391.837 over dezelfde periode van 1928.

In verband met de plannen van samenvoeging van Batavia en Meester-Cornelis is burgem. mr. v. Doornick verzocht zijn verlofaanvraag voor April tot October te verleggen.

De Fadjar Asia, het orgaan der Partij Sarekat Islam, is stopgezet. Poppingen worden aangewend om het als weekblad voort te zetten.

Dr. v. Lonkhuyzen, hoofd v. d. Dienst der Volksgezondheid, heeft een inspectietocht begonnen naar Kediri, Blitar, Malang en Soerabaja, welke voortgezet zal worden in Celebes.

Kunst, Kunstnijverh. en Huisvlijt.

Het Masker bij looneel- en Dans-Kunst.

In het tweede nummer van „De Tooneelspiegel”, het nieuwe maandschrift, gewijd aan tooneel, muziek en dans, dat onder leiding staat van de heeren Tonny Stevens en Jan van Ees, schrijft de heer B. van Eysselsteyn in een artikel, getiteld: „Een nieuw Dansmasker”, over een merkwaardig masker door den Haagschen kunstenaar, Ir. Hein van Essen, vervaardigd, dat bij verschillende belichting volkomen van expressie verandert. Bij een viertal zeer sprekende foto's, laat hij zien en legt hij uit hoe een duidelijke uitdrukking van verbazing kan overgaan tot een van donkere, plotselinge woede en dreigenden toorn, maar ook tot een van verwrongen, hevige smart en gedweeë resignatie, hetgeen geschiedt door de verandering van schaduwen. Met deze wijzigingen heeft de kunstenaar tot in de kleinste details rekening gehouden. Kleine streepjes en lijntjes, die toevallig en betekenisloos mogen lijken, worden bij een zekere belichting plotseling vlammeende groeven van en verbeterden grimmigheid of van in zich gel weemoed en onderworpen gelatenheid.

De schrijver eindigt met de woorden: „Of het masker op ons tooneel ooit weer gebruikt zal worden? Ik geloof het niet. Maar dat het dansmasker meer en meer zijn plaats heroveren zal..... dat is vrijwel zeker.”

Met „het tooneel” bedoelt schrijver kennelijk het gesproken toneelspel. Gelijk bekend, zijn in den laatsten tijd proeven genomen met het doen op-

PRIVE- EN CLUBLESSEN:

FRANSCH - DUITSCH - ENGELSCH
SPAANSCH - ITALIAANSCH

STENOGRAFIE :: BOEKHOUDEN

TYPEN - ESPERANTO 1-5201
PROSPECTUS GRATIS :: PROSPECTUS GRATIS

Genezing - In één dag van alle pijn verlost

Naast het artikel NOBLINO-SIROOP voor klieren, waarmee we een overweldigend succes hebben, brengen we thans in den handel NOBLINO-OLIE, een middel, dat verrassende resultaten geeft bij pijnsijk urineeren en bij galsteenen. Vraagt inlichtingen of brochure aan de fabriek „NOBLINO”, Scheldestraat 165, Den Haag. 5845
Verkrijgbaar bij alle goede drogistszaken.

DIRECT VAN EIGENAAR,

een op eersten stand Duinoord
gel., uitstekend onderhouden

HEERENHUIS TE KOOP

plaf. en muren geschilderd.
9 Kamers, Badk., K., K., Z.,
Gas en Electr. Tramlijnen 1,
10 en 14. Koopprijs f 25000.-

STATENLAAN 48
DEN HAAG - TEL. 52569

PATRONEN-MAGAZIJN

„DE LAATSTE MODE”

KORTE HOUTSTRAAT No. 6 - DEN HAAG

Atelier voor het pasklaar maken en geheel ver-
vaardigen van Japonnen en Mantels. 5891

A. VAN NIEROP

DEN HAAG

BLIK-EMBALLAGE-FABRIEK

HUISHOUDELIJKE- EN MASSA-ARTIKELEN

SPECIALITEIT BLIKVERPAKKING VOOR INDIE

KONINGSTRAAT 561-563 :: TELEFOON 13499

Sigarenmag. „HAVANA HOUSE”

W. v. d. WORFF - Den Haag

Fred. Hendriklaan 187 - Tel. 51882 5734

Uitsluitend 1ste klas fabriikaat,
tegen concurreerende prijzen

NIEUWE LEDENLIJST VAN „OOST EN WEST”

Voor Firma's die de eerstdaags te verschijnen nieuwe volledige LEDENLIJST der Vereeniging wenschen te ontvangen, wordt de ingenaaide lijst verkrijgbaar gesteld ad f 2.50 per ex., bij het Algem. Secret. der Vereen., K. VOORHOUT 6, Den Haag

ARNHEM EN OMSTREKEN

KUNSTNIJVERHEIDSHUIS
DIE OLDE MUNTE
 BAKKERSTR. 26 - ARNHEM - TEL. 23971

HET ADRES 5831
 VOOR SMAAKVOLLE
 GESCHENKEN
 ZICHTZENDINGEN OP AANVRAAG

N.V. Linnenmagazijn „t Spinnewiel”

G. H. MEIJER

ARNHEM, Koningstr. 79, Tel. 26077
NIJMEGEN, Betouwstr. 1, Tel. 2459

Tricotgoederen - Huishoudgoederen
Tafelgoederen - Huwelijksuitzetten
Baby-uitzetten 5828

INDISCHE UITRUSTINGEN

FAMILIE-PENSION
PARKOORD
 APELDOORNSCHESTRAAT 14
 ARNHEM TEL. 23973

Gelegen in de onmiddellijke nabijheid van Park „Sonsbeek” en het Velperpl. Frissche kamers. Uitstekende keuken Badkamer. C. A. S. LINTHOUT

Piano's - Vleugels - Autopiano's - Harmoniums
 ook gebouwd voor de Tropen - Vraagt Offerte

G. A. J. VAN KALMTHOUT
 BISSCHOP HAMERSTRAAT 3 - TELEF. 1562
 NIJMEGEN 5439

BERGEN OP ZOOM

CORN. ANDRIESSEN
 GEDIPL. HORLOGEMAKER
BERGEN-OP-ZOOM
 HOEK BOSCHSTRAAT - MARKT 22
 TELEFOON 288

Alpina
 Alleenvoorkoop voor Bergen-op-Zoom en Omgev. der wereldberoemde ALPINA HORLOGES.

Kunsthandel Goosen
 OMLIJSTINGEN IN ALLE SOORTEN
 SCHILDERIJEN - ETSEN - PLATEN
 KUNSTGLAS - PORSELEIN - AARDEWERK
 BEZOEKT ONZE MAGAZIJNEN:
 BERGEN OP ZOOM - FORTUINSTRAAT 9-11

HAARLEM

Het adres voor Windkussens, Waterzakken, Breukbanden, Buikbanden, elastieken Kousen en Verbanden Verplegingsartikelen is: 5849

„HET GEZONDHEIDSHUIS”
 ZIJLSTRAAT 69 — HAARLEM
 TELEFOON 12240

J. J. WEBER & Zoon
 OPGERICHT 1838 HAARLEM
 GROOTE HOUTSTRAAT 166, nabij Houtpoort
 Fabriek KORTE HOUTSTRAAT 26, Tel. 10648

OPTIEK EN FIJNE STAALWAREN

Firma P. BAGGERMAN - HAARLEM
 SPAARNE No. 114 TELEFOON 10116
 Hoofdagenschap der Heineken's Brouwerij.
 Importeurs voor Haarlem en omstreken van
 BASS STOUT & PALE ALE. 5874

Steeds voorradig alle natuurlijke en kunstmatige Bronwateren, Limonades en Sodawater, enz. enz.

CHRISTELIJK LYCEUM
 TE HAARLEM

Gevestigd: EMMAKADE 43

Afdelingen GYMNASIUM,
 H.B.S. met 5-jarigen cursus en
 Economisch Litteraire H.B.S.

MODERN INGERICHTE SCHOOL
 PROGRAMMA op aanvraag bij den Rector
 Ir. W. VAN DORP
 5400

WONINGBUREAU
HENK FIBBE
 HAARLEM - NASSAUSTRAAT 14 - TEL. 13781
 Koop en Verkoop, Huur en Verhuur van Huizen

ZUSTER SALA
 Pedicure - Manicure - Gezichtsmassage
 Haarwasschen en Onduleeren
 WILHELMINASTRAAT No. 5 - HAARLEM
 TEL. 11163 5895

HAARLEM'S MUZIEK-INSTITUUT
 Dir.: NICO HOGERWERF
 GEBOUW „CAECILIA” - JANSSTRAAT Nos. 48-50
 SPREEKUR ELKEN WOENSDAGAVOND 7-8 UUR
 Onderwijs wordt op elk instrument gegeven, zoowel aan vak- als niet-vakstudeerenden. Prospectus op aanvraag verkrijgbaar. Privé spreekuur iederen dag tusschen 12 en 1 uur, Koninginneweg 54, Haarlem. 5861

LAAT ALINK U VERWARMEN!
 de specialiteit in gas- en kolenverwarming
Küppersbusch GASFORNUIZEN 5888
 Kruisstraat 17 - HAARLEM - Tel. 11622

W. J. VAN BUCHEM - HAARLEM
 SPEKSTRAAT Nos. 3-5 TELEFOON No. 11494

Magazijn van: Sponsen, Zeemleder, Bezems, Boenders, Dweilen, Tafels, Trappen, Droogrekken, Vuilnisbakken en -emmers, Striijplanken, Mouwplanken, Slijplanken, gegalvaniseerde en émaille artikelen, Bedkruiken, Speelgoederen, Mandenwerk en Tuinmeubelen. 5850

ABR. MEIJER
 GROOTE HOUTSTRAAT 16 - HAARLEM - TEL. 10470

OUDESTESPECIALAAL ADRES VOOR
JAEGER ONDERGOEDEREN: Merk Jansen & Tilanus
 „Wilh. Bengel Söhne
DAMES ONDERGOEDEREN: „Ribana
 „Miranda

KOUSEN EN SOKKEN 5842

Fa. Hk. VAN NIEL Czn. - SCHILDERS
 Schagchelstraat 30-32 - Telefoon 11404 - Haarlem
 Opggericht 1857.

Laat uw schilderwerk door onze firma uitvoeren en wij garandeeren U dan, dat U in alle opzichten tevreden zult zijn. 5856

STOOM WASCH- EN STRIJKINRICHTING
W. H. KLOES & ZONEN
 SCHEEPMAKERSDIJK No. 32
 TELEFOON 13592 - HAARLEM
 SPECIALE AFDEELING FIJNGOED 5870

H. J. FEIJE
 HAARLEM :: TELEFOON 11292
 Speciaal ingericht voor verhuizingen en bergplaats voor inboedels - Stalhouderij - Transporthandel Goederenvervoer - Eigen motorbooten voor passagiers en vrachtdienst. 5843

Fa. JOH. DAMMERS
 Kleverparkweg 20-22, Tel. 13736, Haarlem.
 Agentschap der Fongers- en Simplex Rijwielen.
 Eerste klas Reparatie-inrichting. 5857
 GARAGE - STALLING - VERHUUR.

ARTISTIEKE DAMESHANDWERKEN
 GROOTE SORTEERING
 HANDWERKSTOFFEN, SMYRNA-, KELIM-, SODAN- EN NOORSCHER WOL. 5855
 AJOUREN EN PLISSEEREN - TEEKEN-INRICHTING

Firma ALI ZIJLSTRA
 WAGENWEG 1 - HAARLEM - TELEFOON 13518
 ATELIER VOOR KUNSTNAALDWERK

H. J. C. HÖCK
TIMMERMAN - METSELAAR - AANNEMER
 beveelt zich beleefd aan voor alle voorkomende werkzaamheden het vak betreffende. 5853
 Woonplaats: VOORHELMSTRAAT 39 - Tel. 10710
 Werkplaats: L. ANNASTRAAT 24
 HAARLEM.

Woninginrichting Joh. Nederkoorn & Zoon
 Toonzalen: Ged. Oude Gracht 56 — Telefoon 13174
 Fabriek: Groot Heiligland 58 — Telefoon 10747
 HAARLEM

De inrichting van Uw woning, door ons uitgevoerd, blijft billijk en is voor den gebruiker het toppunt van comfort. 5830

VERHUIZINGEN ONDER GARANTIE.

Persoverzicht uit de Ind. Bladen.

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Het beheer over de mandaatgebieden en het koloniaal bestuur.

In de tweede week van de Tiende Volkenbondvergadering te Genève (De Loc. 14/10, Jhr. mr. B. de Jong van Beek en Donk) werden de rechtstreeks voor de koloniale mogendheden van belang zijnde discussies ingeleid door een man met zeer radicale internationale denkbeelden, Fridtjof Nansen uit Noorwegen. Hij drukte de hoop uit, dat in een verre toekomst de regelen voor de bestuurspolitiek in de mandaatgebieden ook door de koloniale mogendheden zouden worden gewaardeerd en dat deze regelen zelfs als voorbeeld zouden willen nemen voor hun eigen koloniaal beheer. Dit is een gedachte, die door tal van leden der mandatencommissie, ook voor leden uit de koloniale mogendheden zelf, reeds verhaardelijk is verkondigd en die allerminst de onafhankelijkheid der koloniale mogendheden kan aantasten. De heer De Quevedo (Portugal) meende dat Nansen bepleit had, dat in de toekomst ook de koloniën onder Volkenbondsmandaat zouden geleid worden. Nimmer zou hij er in toestemmen, dat Portugal over zijn koloniaal bestuur rekenschap zou moeten afleggen aan den Volkenbond en Portugal zou zich tegen iedere uitbreiding van het mandatenstelsel tot koloniale gebieden verzetten. Met dezen aanval riep de Portugeesche gedelegeerde de geesten wakker, die hij had willen doelen. Prof. Rappard, oud-directeur van de mandatenafdeeling van het Volkenbondsecretariaat, thans lid der mandatencommissie (Zwitserland), verklaarde, dat de door den Portugees opgeworpen kwestie op dit oogenblik nog slechts zuiver theoretische betekenis heeft en dat het stellig nog heel, heel veel jaren duren zal, vóórdat die kwestie een eenigszins meer actueele waarde zal verkrijgen. Het scheen hem niet ondenkbaar toe, dat de koloniale mogendheden eenmaal zelf zouden verzoeken bij hun koloniaal bestuur het advies van de mandatencommissie van den Volkenbond regelmatig te mogen inwinnen en aan den Volkenbond en de openbare meening der wereld ondubbelzinnig te doen blijken, dat ook zij bij het bestuur van de onder hun zorg staande koloniale gebieden in de eerste plaats rekening hielden met de belangen van de inboorlingenbevolking, zooals de taak is van de staten-mandatarissen. De mandatencommissie zou natuurlijk nimmer eenigen aandrang in deze richting op de koloniale mogendheden aanwenden; van een zoodanige uitbreiding van het mandatenstelsel tot de koloniale gebieden zou slechts sprake kunnen zijn op verzoek van een koloniale mogendheid zelf, voor zooveel haar eigen koloniën betreft.

Het Bat. Nwsbl. schrijft over „China” (16/10) en „De Volkenbondvergadering” (18 en 21/10, 3de bl., Dr. E. van Raalte, De Loc. over „Het Verre Oosten” (19/10, blz. 53).

Kentering.

Het Soer. Hbl. (14/10, 3e bl. „Kentering”, Z.) moet het toejuichen, dat de Regeering tot een krachtiger optreden in West-Java besloot, maar — volgens Z. — had de actie in Oost-Java moeten zijn begonnen. Soerabaja werd het ultra-nationalistische centrum, waar onophoudelijk werd gestookt; waar het indirecte contact met de Liga werd aangelegd; waar de heer Soetomo zijn „manifesten” uitzendt; waar de S. K. B. L. hare verboden actie voerde; waar voortdurend onder spoor- en trampersoneel werd geageerd; waar talrijke „commissarissen” voor de P. N. I.-actie werden gevormd; waar thans een „centrale” van vakverenigingen wordt gevormd onder leiding van den P. N. I.-leider R. Hardjo; waar het personeel der O. J. S. thans tot een aparten bond wordt verenigd en waar nu ook een Bond van Inlandsche werknemers bij de Stoomvaart-etablissemten is opgericht.

De Loc. (4/10, blz. 3) geeft een goeden raad. Het is deze: dat men het hersteld gebruik van de gezagsmiddelen tegen een kwaadaardige propaganda van extremisten doet samengaan met een hersteld streven om de positie der goede elementen in de Inlandsche samenleving te versterken. De Regeering heeft nu ervaren, wat het gevolg is van een tolerante houding jegens onverzoenlijken; en zij is door deze werkelijkheid gedwongen tot ingrijpen. Als men in deze houding jegens de extremisten nu meer eenheid gaat brengen, kan men dit op gelukkige wijze voltooien door tegelijkertijd de niet-extremistische ontwikkeling metterdaad te steunen. Hiertoe zijn weinig woorden noodig. Maar wel: een definitieve verloochening van alle extremisten, krachtig optreden tegen alle kwade propaganda, en verbreking der betrekkingen met allen, die heimelijk of openlijk tegen het Gezag ageeren. Daarnaast noemt De Loc.: den daadwerkelijken steun aan alle Inheemschen, die van goeden wille zijn; het bevorderen van toenadering tusschen deze ge-

BOUW-, WONING- EN PENSION-BUREAU „BONA IMMOBILIA”
SCHEVENINGEN TELEF. 55179 CORN. JOLSTRAAT 35

heeft voor de a.s. zomermaanden modern ingerichte, gemeubileerde
VILLA's, Heerenhuizen en Kamers TE HUUR
Scheepsbevrachtingskantoor v. binnen- en buitenland. Aanbevolen adres v. d. Ver. „Oost en West”.

matigde groepen; het steun geven, in internaten en daarbuiten, aan de studeerenden in hun moeilijke periode; en daarnaast het radicaal verbeteren van opleiding en positie van het Inlandsch Bestuur.

Wij verwijzen naar: De Loc. (15/10 „Het Kwaad”; blz. 21 „De P. I.”; blz. 29 „De concurrentie”; 18/10 „Zuiverheid”), de Java-Bode (19/10 „P. N. I.-actie in Oost-Java”; 21/10 „De Inlandsche Pers”), het Soer. Hbl. (17/10, 3de bl. „Stapje terug”, Z.) en De Sum. Post (25/10 „Indië en de arbeidersbeweging”).

De Vaderlandsche Club.

Associatie en unificatie zijn de leuzen geweest van een periode, die in 1918 werd afgesloten. Het ideaal van staatkundig beleid, dat toen gold, was dat men den Oosterling zou trachten op te voeden tot Westerling, een ideaal, dat in den grond het volkseigene van de Oostersche rassen miskende en dat zijn onwaarachtigheid bewees waar het gelijkheid tot einddoel stelde in plaats van gelijkwaardigheid. De Staatsregeling van 1925 heeft radicaal gebroken met de oude inzichten, en de ongelijkheid van de belangen, zoo idieele als materiële, vooropgesteld. Zij splitst het kiezerskorps in Europeanen, Inlanders en Vreemde Oosterlingen; volgens haar wordt Ned.-Indië's heil het best bevorderd wanneer iedere groep voor zichzelf, en de Regeering voor ons allen zorgt. Ook in associatiekringen dringt het verlangen tot eigen zelfstandige organisatie, naar de bevolkingsgroepen, steeds verder door; men vreest echter met den ouden vorm ook de mogelijkheid van samenwerking overboord te zetten. Naar het oordeel van het Bat. Nwsbl. (18/10 „Een Nationale Organisatie”, R.) is dit minder juist. Alom zijn stemmen opgegaan, die voor „loyale Inlanders” een plaats opeischen in de Vaderlandsche Club. De V. C. zou echter, indien men dit deed, een duplicaat van den P. E. B. worden. Samenwerking met Inlandsche groepen is telkens, zoodra de V. C. vertegenwoordiging mocht verkrijgen in den Volksraad, noodzakelijk. Maar samenwerking impliceert volstrekt geen opname in één verband; zij zal integendeel vrijer en gemakkelijker tot stand komen in een sfeer van onafhankelijkheid der partijen tegenover elkaar, dan in het keurslijf van een vereeniging. Samenwerking komt, wanneer zij in de natuurlijke ontwikkeling van zaken ligt, vanzelf tot stand, omdat zij een voorwaarde is voor de vruchtbaarheid van politieke werkzaamheid. Het ontstaan van de V. C. was een natuurlijke reactie tegen het oprindend radicale Inlandsche nationalisme. Maar ook tegen de overmaat van vooruitstrevendheid van den Nederlandschen wetgever jegens Indië. In den Volksraad ligt feitelijk het zwaartepunt van de koloniale politiek; daar moet de V. C. invloed oefenen en stelling nemen. Het ontstaan der V. C. gaf voor de Nederlanders in Indië uitdrukking aan het levend beginsel der Staatsregeling, dat elke bevolkingsgroep in eigen kring zijn belangen en behoeften behoort te behartigen, en anderdeels, dat zij leuzen wist te vinden, die een groot aantal politiek-onverschilligen bleken te binden.

In dit verband leze men: De Loc. (19/10 „Vóór Jogja”), het Bat. Nwsbl. (17/10 „De V. C. en Politieke Actie”; 21 en 22/10 „De V. C. te Djokja”; 22/10 „Uit den Mist”), het Soer. Hbl. (15/10 „Ongewenschte wijziging, Z.”), de Java-Bode (16/10 „Op den tweesprong”; 22/10 „Van Soerabaja tot Djokja”) en de Deli Crt. (23/10 „De V. C. in de politiek”).

De snelle groei van Indië's miljoenen-bevolking.

Het is met de toeneming der bevolking, vooral op Java, buitengewoon merkwaardig gegaan. In 1824 telde Java 6 miljoen zielen, in 1880 bijna 20 miljoen; na 1930 wordt spoedig een stijging tot 40 miljoen verwacht. De toename van 10 %, die over de laatste 10 jaren verwacht wordt, komt neer op eene verdubbeling in 35 jaar, hetgeen als normale bevolkingstoename aangenomen is voor de Westersche landen in de latere jaren. Vooral in de tropen met haar ernstige infectie-ziekten is een dergelijke bevolkingstoename tekenend. Ernstige hongersnooden, die meermalen andere landen in het Oosten teisteren, zijn op Java in de laatste 20 jaren niet meer voorgekomen; een tekort aan voedsel was door de Overheid gemakkelijk met interne maatregelen te bestrijden. In 1940 kan men in Ned.-Indië een bevolking verwachten van bijna 60 miljoen. In de Buitengewesten is nog plaats voor miljoenen; op Java is dat stellig niet het geval. De Deli Crt. (25/10) geeft thans enkele manieren aan om hierin te voorzien. Verbetering van den landbouw, indus-

trialiseering en kolonisatie. De Overheidskolonisatie in de Lampongs, waaraan vele miljoenen besteed zijn, heeft wel aangetoond, dat dit niet de methode kan zijn voor een emigratie op groote schaal. Naar dien maatstaf zou men met f 100 miljoen nog niets noemenswaardig bereiken. Veel grotere resultaten verwacht de D. C. van een schema van samenwerking tusschen Regeering en Grootbedrijven, waarbij speciaal ook op deze belangen gelet wordt. Indien de Regeering de middelen verschaft om de kustlanden van S. O. K., met in het algemeen uitstekende gronden, bewoonbaar te maken, is te verwachten, dat zich daar groote nederzettingen van Javanen zullen vormen, die ook op zich zelf een trek van Java kunnen uitlokken en het emigreeren naar de Buitengewesten heel wat aantrekkelijker zullen maken. Het zal medewerken om het arbeidsvraagstuk ter S. O. K. op te lossen en de eenzijdige structuur van dit Gewest te wijzigen. Na de volkstelling van 1930 zal dit alles met grooten ernst aan de orde moeten komen.

De Loc. vertelt van „De Javanen-kolonisatie te Tataan” (14/10, blz. 5) en „De Gajoelands” (19/10, blz. 31). De Sum. Post van „De Arbeidsinspectie” (21/10), de Deli Crt. van „De Uniekampong te Belawan” (24/10), het Soer. Hbl. van „Het land der Papoea's” (8, 10, 14 en 19/10, 3de bl.) en „De Ophir-historie” (18/10, 3de bl., Z.).

Desiderata.

De vraag: „Is Melataatschheid te genezen?” beantwoordt Dr. C. Beyer o.a. in het Soer. Hbl. (17 en 18/10, 4de bl.) bevestigend. Lepra is in het eerste stadium met zekerheid te genezen en kan in ver gevorderde gevallen zeer veel verbeterd worden. Niet op afzondering komt het aan bij de bestrijding van lepra, maar op de behandeling.

Het Volksraadslid mr. R. Fruin is bij zijn terugkomst uit Deli door het Bat. Nwsbl. (21/10 „Deli”) geïnterviewd. Men is in Deli doende het euvel der aanslagen te bestrijden. De aanslagen van den laatsten tijd worden strenger gestraft. Enkele maatschappijen stelden steeds meer Indo-Europeesche assistenten in dienst, een andere Mij. stelt Inlandsche assistenten aan; weer een andere zoekt het in de verbetering der huisvesting van de koelies. Het slaan van de koelies is vrijwel verdwenen. Dat het „snauwstelsel” er voor in de plaats is getreden, valt te betwijfelen. Men loopt alle kans, dat een koelie, wanneer men hem uitscheldt, terug scheldt; en juist omdat men in zoo'n geval niet meer zijn toevlucht nemen kan tot den klap, is ook het schelden een riskante bezigheid geworden. Het overgrote deel der aanslagen komt voor in bepaalde centra en dan vooral op jonge ondernemingen, die met nieuwe koelies werken. Volgens mr. Fruin besteedt men te weinig aandacht hieraan, dat wanneer er eenmaal een paar aanslagen hebben plaats gehad, de eerbied voor den Europeaan is verminderd en het aanslag-euvel zich als het ware als een besmettelijke ziekte over de ondernemingen voortplant. Daarom is een krachtig optreden vereischt. Mr. Fruin verwacht veel van de strengere strafbepalingen.

Wij vestigen de aandacht op: De Loc. (14/10, blz. 6 „Militaire diensttijd”, een pleidooi voor verdeling der jaren in Holland en Indië), de Java-Bode (16/10 „Brieven uit Medan”, over vonnissen en verzetsgeest), de Deli Crt. (22/10 „De positie in de cultures”) en De Sum. Post (24/10 „De Indische militie”).

Sportschool P. C. TIMMER

Kon.-Emmakade 133 - Den Haag - Telef. 33348
BOKSEN SCHERMEN JIU-JITSU
Heilgymnastiek en Massage voor Dames en Heeren

VOOR EEN BONTMANTEL

NATUURLUK NAAR

Maison de Pelleterie

SPECIAL BONTMAGAZIJN

SPUISTRAAT 46-48

WAAROM?

OMDAT DIT HET MEEST
VERTROUWDE EN
VOORDEELIGSTE
ADRES IS

GRATIS! DE BIJ ONS GEKOCHTE BONTVEL
LEN MAKEN WIJ VAKKUNDIG EN
GRATIS OP UW STOFFEN MANTEL

MAGAZIJN VAN

HAARDEN, KACHELS en FORNUIZEN
FIRMA W. v. d. AMEELE

ELECTR. SMEDERIJ

HEERENSTRAAT 51 - KERKHOFSTRAAT 2-4
VOORBURG TEL. 78118

RUSTHUIS

voor bejaarden, rust- en hulpbehoevenden

ANT. DUYCKSTRAAT No. 177

's-GRAVENHAGE :: TELEF. 55333

Directrice: Zr. M. TERBORGH.

COMM. VENN. „DE ECONOOM“

RIJSWIJKSCHEWEG Nos. 408—410 - DEN HAAG

KLEEDING NAAR MAAT

Engelsche en Schotsche Stoffen

Elegante coupe - 1e kl. bewerking

Vraagt toepassing Amerik. Rekening-Courant-systeem

WONINGBUREAU „ALTING“

A. J. LASANCE (Beëdigd Makelaar)
ALTINGSTRAAT 167 - DEN HAAG

Verkoop en verhuur van onroerende goederen
in- en buiten Den Haag. 5932

KOOPT GEEN RADIO VOOR U GOED
INGELICHT BENT

N.V. RADIO INSTRUM. FABR.

DIRECTEUR: H. KOLL TELEFOON 34937

THOMSONLAAN 101 - DEN HAAG

ELLEN ABEL-MUSGRAVE

Diplom. Gymnastiklehrerin der Dora Menzler Schule
(Leipzig); Mitglied des Deutschen Gymnastik-Bundes.
Kurse für Damen und Kinder, besonders auch Kurse
für Reconvalescenten, die unter tropischem Klima ge-
litten haben.

Abendkurse für Berufstätige. Einzelkurse. 5928
Wohnung: 45 Ten-Hovestraat, Den Haag, Teleph. 55344.

's-Grav. Zwem- en Badinrichting

Mauritskade 4 - Telef. 13030 - Den Haag

Twee afzonderlijke zwembassins, voor dames en
heeren, den geheelen dag geopend. Russische,
Turksche-, electr. licht-, electr. kuip-, douche- en
geneeskundige baden. Tarief gratis op aanvraag.

HOTEL „DE TWEE STEDEN“ RESTAURANT „DE TWEE STEDEN“

Buitenhof Telefoon Nos. 15950 - 15951 - 10062 's-Gravenhage

FAMILIE HOTEL EERSTE RANG IN HET
CENTRUM DER STAD

SPECIALE TARIEVEN VOOR LANGDURIG VERBLIJF
KAMERS MET STROOMEND WATER EN PRIVE BAD

THE DANSANT - DINER CONCERT
ROEMEENSCH ORKEST

UITSTEKENDE KEUKEN
GERENOMMEERDE WIJNKELDER

treden van gemaskerde persoonlijkheden in too-
neelspelen, hetgeen echter nog niet tot een groot
succes heeft geleid.

Schrijver heeft wel gelijk, dat het masker bij den
dans, — welke toch ook op het tooneel uitgevoerd
wordt, doch waarbij natuurlijk niet gesproken
wordt — meer tot zijn recht komt. Reeds sinds over-
oude tijden tot op den huidigen dag is het daarbij op
zijn plaats. Op bijna alle eilanden van den Indi-
schen Archipel worden verschillende maskerdan-
sen uitgevoerd, op Java en Bali zijn zij tot op een
hoogen trap van artistieke ontwikkeling gekomen.
En ook de moderne Javaansche danser, *Raden Mas
Jodjana*, past het masker op buitengewoon geluk-
kige wijze toe.

In dit verband willen wij hier wijzen op een
artikel van den heer *Th. B. van Lelyveld* in de Octo-
ber-aflevering van het „Maandblad voor Beeldende
Kunsten“, waarin deze, onder aanhaling van voor-
beelden, er op wijst hoe oud het gebruik van het
masker reeds is en welke magische krachten er in
vroeger tijden aan werden toegeschreven. Zoo
lezen wij:

„Vóór de komst der Hindoe's op Java, dus vóór
ongeveer de 2e eeuw n. C., kenden ook de primi-
tieve Javanen magische vertooningen die, ver-
want aan het spiritisme, ten doel hadden verbind-
ing te verkrijgen met de geesten der afgestorve-
nen en hen te vereeren. Zij behoorden tot het ani-
mistisch ritueel, waarbij het masker onmisbaar
was. Later, toen het magisch karakter langzamer-
hand verminderde, ontwikkelden deze ceremoniën
zich tot gemaskerde dansspelen, die *wajang
topèng* heetten of eenvoudigweg *topèng*, d.i. mas-
ker. Het Oud-Javaansche prozawerk, de *Brahmān-
dapoerāna*, spreekt van *patapelan*, omdat ook *tapel*
masker beteekent.

„Zooals bij de alleroudste dansspelen van alle
volken, zijn de *topèng*-voorstellingen symbool ge-
bleven van een wereld buiten de gewone wereld.
Niettegenstaande de oorspronkelijke, magische
functie van het masker eenigszins veranderde,
bleef het oerprincipe gehandhaafd: dat door den
mimerenden drager daarvan niet gesproken werd.
De onbewegelijke gelaatstreken van het houten
masker, leenden zich daar trouwens niet toe. De
rol werd oorspronkelijk door den leider en voor-
lezer van het spel — den *dalang* — gezegd. Hij
vertolkte het verhaal op muzikalen toon, onder be-
geleiding van enkele in mineur bespeelde *game-
lan*-instrumenten; hij vulde het spel aan door ge-
zang, wakkerde het aan door rhythmisch geklop.
Gebonden aan zekere voorschriften — *oeger peda-
langan* — vervulde hij ongeveer de taak, die nóg
vroeger werd waargenomen door shamanen en
door priesters.

„Nu nog is het *topèng*-spel een geliefkoosd amu-
sement van den Javaan. De inhoud der tooneel-
spelen is o.a. getrokken uit de heldenverhalen van
het *Bhāratayoedha* en van de *Damar Woelan*,
doch vooral uit de gedeeltelijk mytische, maar
grootendeels fantastische *Pandji*-legenden, die de
liefdesavonturen verhalen van den wonderbaar-
lijken Prins *Pandji Ino Kertapati* en het zoeken
naar zijn verloren geliefde: *Tjandra Kirana*, Prinses
van *Daha*. Hij is een der meest geliefde Javaan-
sche helden en wordt beschouwd als een *Ardjoena*-
figuur van den lateren tijd.

Schrijver geeft bij foto's van een tweetal Javaan-
sche maskers een uitlegging van de artistieke
waarde dezer beeldhouwwerken en merkt te-
recht op:

„Hoewel de maskers niet beschouwd wer-
den als z.g.n. „grote kunst“, waren de kundige
vervaardigers dezer wonderen toch heel bij-
zondere kunstenaars, veelal slechts eenvoudige,
onbekend gebleven lieden, doch die met
grote liefde en innige toewijding, in het lichte
hout de raadselachtige ziel wisten te tooveren
van de legendarische geesten, goden en
heroën.

Een dier foto's geven wij hiernaast (boven) ver-
kleind weer. Daaronder staat vermeld: „het profiel
van een mannemasker uit het Javaansche *topèng*-
tooneel (18e eeuw?) hoog 19 c.M. Collectie V, ten-
toongesteld in de expositieaal der „Vereeniging
van Vrienden der Aziatische Kunst“, Rijksacademie
van Beeldende Kunsten, Amsterdam.

Wij herinneren ons nog van de opening dier
expositieaal hoezeer wij door de buitengewone
schoonheid van dit masker getroffen werden. *Ra-
den A Joe Gondosoemarijo*, eene adellijke uit het
Mangkoenegaransche huis, die ons toen verge-
zelde, herkende het masker dadelijk als voorstel-

lende eene prinses uit het oude Cheribonsche Rijk
en noemde er ook den naam van, welke wij ons
echter thans niet meer herinneren.

Over de Balineesche maskers schrijft de heer van
Lelyveld:

„Zeer opvallend is het gebruik van de, in
felle kleuren beschilderde maskers bij de
Balineesche *topèng*-spelen, opvallend door het

sterk sprekende, afschrikwekkende en onheil-
spellende karakter van een groot deel dier
maskers, bestemd voor de vreesaanjagende
goden en demonen. Met de vervaarlijke, uit-
puiende oogen, de wijdsperde neusvleugels
en de dreigende slag- en wangtanden, sugge-
reeren zij op voortreffelijke wijze het beang-
stigende element van de voorgestelde wezens.
Tegelijkertijd zijn vele exemplaren door de
fantastisch-exuberante, maar meesterlijke
plastische uitvoering, bewonderenswaardige
voorbeelden van Balineesche houtsnijkunst.

Ten voorbeeld, dat op Bali ook maskers van
„meer beheerschten aard“ gemaakt worden, geven
wij hieronder een foto van een vrouwenmasker van
dat eiland afkomstig, uitmuntend door fijnheid van
opvatting en weergave. De verheerlijkte uitdruk-
king der halfgeloken oogen, geaccentueerd door de
verbaasd opgetrokken wenkbrauwen en de even
geopende mond, die paarlemoere tandjes vertoont,
het geheel omlijst door den zwarten hoofdtooi, met
gouden bloemmotieven versierd, welke zich aan
weerszijden om de ooren heenkrult, is een toonbeeld
van artistieke verfijning.

Evenals op Java (de heer van Lelyveld noemde
terecht *R. M. Djojodipoero* te Djodja) zijn er ook
nu nog op Bali kunstenaars, die met liefde mooie
maskers weten te snijden en daarom grootere
waardering verdienen, dan zij van de meeste Ne-
derlanders ondervinden.

Suriname.

„De „twaalfde provincie” wordt plotseling uit haar isolement verlost. Niet door betere stoomvaartverbinding — die zal nog lang op zich laten wachten — maar door het vliegtuig.”
Zoo luidde de aanhef van ons artikel in het vorige nummer van dit weekblad.

Daarna deelden wij het een en ander mede over de groote plannen van de „Pan American Airways”, die een geregelde dienst naar Brazilië en Argentinië opent, met Paramaribo als stopplaats. Met begin 1930 zal het een wekelijksche dienst zijn, daarna twee maal in de week en ten slotte dagelijks, met vliegtuigen die plaats bieden aan 20—30 passagiers. Deze zullen in Paramaribo moeten overnachten om den volgenden dag de reis voort te zetten.

Deze mededeelingen hadden tot gevolg een onderhoud met een voortreffelijk kenner van Suriname, een man die daar lange jaren op velerlei gebied is werkzaam geweest.

De nieuwe daar geschapen toestand is voor het land een revolutie, was zijn meening.

„Alles moet er op gezet worden om Paramaribo stopplaats te doen blijven. Daartoe is in de eerste plaats noodig een modern, volkomen muskietvrij hotel, voorzien van alle moderne gemakken, niet te duur, geen houten barak, maar een vriendelijk steenen gebouw, of een gebouw van beton, vlak aan de rivier gelegen, hetzij even boven of beneden de stad, waar het dadelijk door de reizigers gezien wordt bij hun landing op de rivier. Het moet electrisch verlicht zijn, in afwachting van de totstandkoming van de electrische centrale. Vinden de reizigers zulk een hotel niet, dan kan men er op rekenen dat Paramaribo spoedig zal ophouden een stopplaats te zijn. Wat voor gevolgen de stroom van bezoekers voor de kolonie kan hebben, is niet te overzien. „De Surinamer” van 26 September wijdde daaraan een beschouwing, door u overgenomen in uw nummer van 31 October. In zijn onderhoud met den redacteur van „De West” zeide Lindbergh dat er in de Vereenigde Staten veel belangstelling bestond voor de landen van Zuid-Amerika. Het moest eigenlijk zoo worden, zei hij, dat de bewoners van de Vereenigde Staten hun „week-end” zoeken in een dezer landen.”

En wie zou zoo'n hotel moeten bouwen, vroegen wij. Suriname is een verarmd land. Niemand heeft er geld.

Het antwoord was: het Nederlandsche en het Nederlandsch-Indische kapitaal voelt niets voor landbouwondernemingen in Suriname, maar misschien ziet het voordeel in de stichting van zoo'n hotel en, zoo niet, dan moet het bestuur van de kolonie optreden. Met een paar ton komt men een heel eind en dat geld zou goed besteed zijn. Men mag niet in de hoop leven dat de Amerikanen de zaak ter hand zullen nemen. Hoe deze optreden blijkt anders uit het feit dat zij in één dag een vliegterrein bij Paramaribo hebben gereed gemaakt.

Wij wezen onzen interviewer op het interessante artikel van den heer J. J. Bruna „Een nieuw idee voor Suriname”, in het „Haagsch Maandblad” van Mei van dit jaar, dat wij besproken hebben in ons nummer van 16 Mei. Het nieuwe idee was van Suriname een toeristenland te maken voor de Amerikanen. „Wie weet — schreef de heer Bruna — zijn er onder de toeristen wel, die in Suriname winstmogelijkheden ontdekken, die wij in onze schrielheid tegenover dit zorgkind niet meer zien, omdat wij ons hebben blind gestaard op het probleem en die de Surinamers bij elke vleg van tegenspoed door het moederland aan hun lot overgelaten, niet meer durven riskeeren”.

Wie weet, voelt de heer Bruna zich geroepen een lans te breken voor het idee van onzen interviewer, dat zoo mooi aansluit aan zijn nieuw idee!

* *

Bij de Tweede Kamer is ingediend een wetsontwerp tot vaststelling van de Surinaamsche begroting voor 1930. Uit de Memorie van toelichting knippen wij het volgende:

„De samenstelling van de begroting is in sterke mate beheerscht door de noodzaak tot beperking van de uitgaven, terwijl er tevens naar gestreefd is om, zoo eenigszins mogelijk, het bedrag der rijksbijdrage niet te doen stijgen boven dat, hetwelk voor het loopende jaar is toegestaan. Aldus dienden niet alleen de verhoogingen, voortvloeiende uit de natuurlijke aangroeiing der gewone uitgaven op sommige onderdeelen, te worden opgevangen door versobering en besparing op andere posten, maar viel bovendien nog, voor zooveel doenlijk, te dekken het bedrag, dat de raming der gewone middelen en inkomsten voor 1930 minder aanwees dan voor 1929.

Wat dit laatste betreft moge de ondergeteekende vermelden, dat de minder gunstige vooruitzichten ten aanzien van de ontvangsten hoofdzakelijk zijn toe te schrijven aan den voortdurenden achteruitgang van de minder loonend geworden goud-

ALLE Wijnen, Gedistilleerd en Limonade van

zijn voorhanden bij de navolgende firma's:

DEN HAAG: N.V. DUYNSTEE's Wijnhandel, Spui 250,
N.V. ENGELS' Wijnhandel, Suezkade 48,
HENRI VLEK, Hoofdkantoor, Herderstraat 24,
HENRI VLEK, Filiaal Goudenregenstraat 206,
N.V. VLEK's Wijnhandel, Theresiastraat 88,
RIJSWIJK: Wijnhandel LEEUWENDAAL, Oranjelaan 4,
SCHEVENINGEN: HENRI VLEK, Filiaal Pansierstraat 33,
VOORBURG: Wijnhandel v. d. KRUK, Willemstraat,

Telefoon 16413
Telefoon 32694
Telefoon 10839
Telefoon 38044
Telefoon 70100
Telefoon 18755
Telefoon 51962
Telefoon 78171

industrie, aan de moeilijkheden bij het bedrijf der balatawinning, veroorzaakt door de ongunstige marktpositie van het product, en aan den, uit onzekere perspectieven voortvloeienden, gedrukten staat van de suikerriet-cultuur. Aan deze belemmerende factoren is het te wijten, niet alleen dat het accres bij andere bronnen van ontvangst niet geheel tot zijn recht is kunnen komen, doch ook, dat de voldoening aan menigen reeds lang gekoesterden wensch en de voorziening in verschillende nieuw opgekomen behoeften tot betere tijden zal moeten wachten. Desondanks is het den landvoogd gelukt, te voorkomen dat het streven naar soberheid afbreuk heeft gedaan aan de instandhouding en aan de bevordering van maatregelen in het belang van den economischen opbouw en van de hygiënische verzorging van het gewest.

Is alzoo de economische toestand van Suriname, in zijn geheel genomen, niet vooruitgegaan, de gestadige uitbreiding van de koffiecultuur en de bauxietnijverheid en de vermeerderde belangstelling voor den houtkap vormen in deze lichtpunten, die niet mogen worden voorbijgezien.”

Deze aanhef is een aanwijzing dat het ontwerp niet veel bevat dat onze lezers zal interesseeren.

De uitgaven worden geraamd op f 8.325.953, de inkomsten op f 4.900.431, wat een nadeelig verschil geeft van f 3.425.522. De som der door leening te verkrijgen gelden bedraagt f 566.000, de rijksbijdrage, die noodig is f 2.859.522.

* *

Eerste Kamer. In de memorie van antwoord noemens het wetsontwerp tot nadere verlenging van den termijn der opschorting van de betaling van rente en aflossing ter zake van de Surinaamsche Spoorweglening merkt de regeering op, dat de vraag of het geen aanbeveling verdient den spoorweg van Paramaribo naar Dam te liquideeren, reeds vroeger onder de oogen is gezien, maar in ontkennenden zin beantwoord.

Waar de mogelijkheid van een gunstigen keer in de Surinaamsche financiën niet geheel mag worden ter zijde gesteld, acht de regeering het voorhands niet gewenscht om kwijtschelding door het rijk van de onderlinge schuld te bevorderen.

* *

Bij de Koloniale Staten is een ontwerpverordening ingediend tot wijziging der delfstoffenverordening. Aan de memorie van toelichting is het volgende ontleend:

Het ontwerp heeft in de eerste plaats de strekking de bevoegdheid aan den Gouverneur toe te kennen om bij het verleenen van vergunningen en concessiën een of meer delfstoffen uit te zonderen of anders uitsluitend voor een of meer bij name genoemde delfstoffen vergunning tot onderzoek of concessie tot ontginning te verleenen, ook zonder dat speciale regelingen voor deze laatste delfstoffen bestaan. De bedoeling van deze voorziening is om de op grond der delfstoffen-verordening te verleenen vergunningen en concessiën te doen ophouden algemeen te zijn, zoodat het aantal delfstoffen bij het verleenen van vergunningen en concessiën, naar gelang de omstandigheden zulks wenschelijk zullen maken, zal kunnen worden beperkt. Nieuw is deze bepaling niet, in de praktijk is zij zelfs regel geworden ten aanzien van ijzererts, omdat het belang des lands daartoe dwong. Geschiedde zulks tot dusverre met instemming der betrokkenen, het verdient evenwel aanbeveling de bevoegdheid daartoe in de verordening vast te leggen.

In de tweede plaats beoogt dit ontwerp het reserveren van terreinen of streken voor het doen van onderzoek naar de aanwezigheid of voor het ontginnen van een of meer delfstoffen rechtstreeks of middellijk van landwege, of voor uitgifte onder bijzondere voorwaarden mogelijk te maken.

In de derde plaats heeft dit ontwerp de strekking om bovenbedoelde verordening zoodanig aan te vullen, dat de Gouverneur de bevoegdheid verkrijgt, streken of terreinen aan te wijzen, waarbinnen vergunning tot onderzoek naar de aanwezigheid en concessie tot ontginning van delfstoffen op de wijze, zooals zulks geschiedt in Demerara, zullen kunnen worden uitgegeven.

Verzoeken om de verordening in dezen geest te wijzigen zijn zoowel van de zijde van de bevolking als uit den boezem der Koloniale Staten meermalen gedaan; maar vorige Besturen hebben altijd afwijzend daar tegenover gestaan, uit vrees voor onregelde toestanden in het binnenland en op grond van financiële bezwaren. Onlangs bereikte den

Gouverneur een verzoekschrift van de ingezetenen van Nickerie, waarin deze andermaal op wijziging in vorenbedoelden zin van de verordening aandringen. In verband hiermede en op grond van den merkbaaren achteruitgang, die jaarlijks in de goudindustrie valt te constateeren, is de Gouverneur bereid thans ter zake een proef te nemen, die tevens zal moeten uitwijzen in hoeverre de vrees, die vorige Besturen tegen het systeem koesterden gegrond was.

Er zal naar worden gestreefd om doeltreffende bepalingen te stellen, waardoor de rechten van de vergunninghouders bij een eventuele ontdekking van eenige delfstof zooveel mogelijk zullen zijn verzekerd.

Voorts maakt de Gouverneur van deze gelegenheid gebruik om het beginsel van de afscheiding tusschen den boven- en den ondergrondschenden eigendom in voormelde verordening door te voeren.

* *

Het tarief voor gewone telegrammen naar Suriname is voor alle via's uniform vastgesteld op f 1.70 per woord en voor de C D E-telegrammen op f 1.13 per woord.

Curaçao.

De gezondheidstoestand.

De „N.R.Cr.” ontleent aan de „Amigoe” de volgende gegevens betreffende geboorte en sterfte op Curaçao:

Voor zoover we met onze gebrekkige statistiek, een overzicht kunnen krijgen op ons geboorte- en sterftecijfer, vertoont Curaçao, eenige uitzonderingen daargelaten geen ongunstige grafiek. Volgens statistieken van den openbaren gezondheidsdienst is ons geboortecijfer sinds 1886 in een dalende lijn, en viel het van 36,5 per mille op 34,9; het inwoneraantal van ons eiland in het afgelopen jaar op 45.000 schattende. Een achteruitgang dus, maar geen verontrustende, omdat we rekening moeten houden met de vele ongehewe arbeiders die zich hier komen vestigen, en de gehewe emigranten, wier vrouwen in het geboorteland zijn achtergebleven. Ter vergelijking willen we hierbij vermelden, dat voor Suriname genoemde cijfers waren 31,7 en 32,8. Voor Nederland 34,2 en 24,3. Vergelijkt men het aantal levend-geborenen per 1000 inwoners op Curaçao met dat van andere landen, dan blijkt, dat het geboortecijfers op Curaçao niet ongunstig is.

Ons sterftecijfer, dat in de jaren 1886—95 gemiddeld 19,4 was, kon in jaren van groote droogte schrikbarend hoog zijn; o.a. 53 in het jaar 1912. In het afgelopen jaar stond het op 17,4 wat zoo ongeveer ook het gemiddelde cijfer was der laatste jaren. Nederland en Suriname maakten meer vooruitgang in het verbeteren van hun sterftecijfer; en de eerste kwam van 21 op 10,3 en Suriname van 28,1 op 14,8. Vergelijkt met het Curaçaosche sterftecijfer met dat van andere landen, in het bijzonder in onze omgeving, dan maakt ook dit geen ongunstigen indruk, alhoewel er toch in Midden-Amerika landen worden gevonden met een veel gunstiger cijfer, zooals Dominica, Cuba (11,2) en Panama (12,6). En deze twee laatste landen hebben dit gunstige cijfer bereikt, door hun goed doorgevoerde hygiënische maatregelen.

Is de struggle for life op ons eiland voor de volwassenen niet zoo ongunstig, ze is het wel voor de kinderen. In 1927 was hier het aantal levenloos geboren 67. En in 1928 krom het tot 92. D.i. 59 per duizend geboren. Voor Suriname was dit cijfer in 1925 66; en voor Nederland slechts 36. En wanneer nu dr. Lampe voor Suriname eischt, dat daar de benedengrens van het aantal levenloos geboren niet hooger behoort te zijn dan in Nederland, dan kunnen we met evenveel recht, dit ook eischen voor Curaçao. Er is dus nog heel wat te doen voor onzen openbaren gezondheidsdienst, voor ze dit getal 58 op 36 heeft teruggebracht.

Nog droeviger is het sterftecijfer voor de zuigelingen, kinderen van 0—1 jaar. In het afgelopen jaar was dit cijfer 137 op de duizend levendgeborenen. Suriname had er in 1925 slechts 90 en Nederland 50 op de duizend levendgeborenen.

Onze groote kindersterfte behoort tot een der geweldigste problemen in ons Curaçaosche leven. Wat nu kunnen van dit betreurenswaardig feit de oorzaken zijn?

Op de eerste plaats mogen we noemen het zee-

DE RIEMERSTRAAT 184
DEN HAAG :: TELEFOON 33984

Oost- en West-Ind. Literat.-Overzicht.

De Redacties van tijdschriften, welke geregeld in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks te zenden aan den redacteur van deze rubriek, Obrechtstraat 163, 's-Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgevers, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned-Ind.

No. 15 van 12 Oct.: Onderzoekingen over het fermentatieproces bij tabak, door ir. L. R. van Dillen. (Lezing gehouden op 17 Sept. te Djember). — Baron van Boecop schrijft over: De afpak van Kinabast. — Ir. J. Szemian over: Beginselen en werkwijze der Agrogeologische Opname van Sumatra, (voordracht op 10 Oct. te Tandjong-Karang gehouden). — Vervolg van de Beschrijving van Orchideën, die in N.-I. gekweekt kunnen worden, door P. M. W. Dakkus.

De Indische Culturen (Teysmannia).

In No. 20 van 16 Oct.: Renanthera Lour, door H. J. Wigman. Dit is een orchideesoort, waarvan 10 soorten bekend zijn, die hun vaderland hebben in de warme streken over een gebied van Achter-Indië, over de Philippijnen tot de Molukken. — Een en ander over het plakzoogen van Mangga's, door C. Genis. Het zoogen is een methode van enten. — Ernest Goulding vervolgt zijn art.: De ontwikkeling van de bast- en bladvezelcultuur in het Britsche Rijk. — Over den huidige stand van het rietveredelingsvraagstuk op Java. Dit is een bewerkte vertaling van een verhandeling van Dr. O. Posthumus, besproken op het jongste congres der „Int. Society of Sugar Cane Technologists“.

Indisch Militair Tijdschrift.

De Artillerie Constructie-werkplaatsen te Bandoeng, door ir. P. A. de Blicke, is een artikel in het Oct.-Nr., samengesteld in opdracht van het dept. van oorlog in N.-I.

De Indische Mercur

No. 47 van 20 Nov.: Tabak en de kalktoestand van den grond, door prof. ir. J. Hudig. — Overzicht van de productenmarkt op Java en Madoera gedurende het 2de kwart. 1929. — Een waardeerend woord wordt gewijd aan den afgetreden voorzitter van de Avros, dr. Buffart.

De Indische Verlofganger

S. Kalf schrijft in het nummer van 15 Nov. No. 15 over: Indische watervallen. — Voorts: Van Celebes naar Ternate, driekwart eeuw geleden, door A. Weruméus Buning.

In No. 16 van 22 Nov.: Mr. C. Pynacker Hordijk, door S. Kalf. — De reiswagen, door (mevr.) C. Vis-Janssen van Raay.

Locale Belangen.

In No. 20 van 16 Oct.: Et tu, Brute, door G. de Raad. — Samenstelling der toekomstige stads-gemeenteraden in Midden-Java. — Zône-onteyning. — De beteekenis van de volkstelling in 1930. — Lijkverbranding in Indië. — Pensioenen Locale ambtenaren en hunne weduwen en weezen. — De Gemeenten en de lichamelijke opvoeding. — De Burgemeester hoofd van het plaatselijk bestuur. — Het dwarsprofiel der wegen. — Decentralisatienieuws.

De Mijningenieur.

In het Oct.-No. vervolgt dr. ir. James M. W. Nash zijn: Causerie over den tocht met prof. dr. A. Lacroix en dr. Tanakadate van Tandjong-Karang tot Medan. (Met afbeeld.). — Kaksa... und kein Ende, door dr. N. Wing Easton (handelende over de dissertatie van Ch. H. J. Wilhelm over het tincter-voorkomen op Singkep, met naschrift van A. C. de Jong).

Nederl. Fabrikaat.

In het nummer van 20 Nov. No. II: Nog iets over den Ned. Handel en de West, door C. K. Kesler (schrijver heeft cijfers van den invoer uit Nederland en buitenland vergeleken en vraagt, waarom de invoer uit het moederland daar zoo betrekkelijk onbetekenend moet zijn). — Indische aardewerk-fabrikage, door S. Kalf.

Nederlandsch Indië (Orgaan der Vaderl. Club).

Het 2de nummer van den eersten jaargang van dit nieuwe blad verscheen 1 Nov. De redactie teken aan: de Vaderl. Club blijve eene organisatie, welke haar doel ook tracht te bereiken door directe politieke actie tot verkrijging van medezeggenschap in vertegenwoordigende lichamen, doch is geene politiek partij in den gewonen zin. Het verzorgde blad, 32 bladzijden tellende, heeft o.a. een ontwerp Huish. regl. — Namen van bestuursleden der kringen. — Nederl. opleving, door Z. — De V.C. en hare toekomst, door E. — Vaderlandsliefde, door C. D. Z. — Bij onze wieg (slot).

Oedaya.

In het Nov.-No.: Timor, het jongste gewest van Nederl.-Indië, (voordracht den 4den Oct. voor de vereeniging Oost en West gehouden, te Amsterdam), door C. Frans. — Indonesië en Indonesisch Nationalisme, door Rn. Ms. Noto Soeroto. — Van Kunst en Kunstenaars: Maja Serger van Panhuys, door C. van Beresteijn-Tromp.

Politiek Economisch Weekblad.

No. 2 van 20 Nov.: Dominion-Status van Britsch-Indië. — Een ernstige leemte in de opleiding der Indische juristen-Kapitaal en Rijksgedachte. — Rubber, door C. Poortman. — Het slot van: Nederlandsch-Indië's veiligheid, door jhr. W. Roëll. — Het slot van: Het rassenprobleem in het licht van den Bijbel, door J. Soer. — Communisme en Islam, III, door C. Spat.

Tijdschrift voor Oeconomische Geographie.

In het Novembernummer: De wereldproductie van maïs en die van Z.W. Celebes in het bijzonder, door F. H. Saraber.

Zendings- en Missietijdschriften.

De Banier van 10 Oct. No. 41: Zondagsrust in Ned.-Indië (vervolg).

Kruistriomf. Oct.-Nr. 3de afl.: Uit onze Java-Missie. Katholiek Bandoeng vooruit. — Nov.-afl. No. 4: 'n Javaansche feestavond bij de Zusters Ursulinen te Bandoeng. III. De Dans.

Sint Melanablad. Oct.-Nr. 4: De Javanen huldigen Zuster Fisher, door M. Herberman. — Tweemaal 3 nachten op de Ambèn (slot).

Boekenschouw over Ned.-Indië.

De Indische politiek, door mr. J. J. Schriek, De Bussy. f 3.90.

Kort overzicht der Maleische grammatika, benevens lees- en vertaal oefeningen, door A. H. Jansen, De Bussy. f 1.60.

De kokos-cultuur, door H. R. Roelfema, Tjeenk Willink, Haarlem. f 2.25.

Indische cultuur-almanak voor 1930, door C. Lekkerkerker, De Bussy. f 3.

Schetsen uit het leven van Nommensen, den apostel der Batakkers, door J. H. Hemmers.

Het gouvernement der Molukken, door A. J. Beversluis en mr. A. H. C. Gieken. Geill. f 6.75.

Staatkundig beleid en bestuurszorg in Nederl.-Indië, door A. D. A. de Kat Angelino, Nijhoff. (een standaardwerk over onze koloniale politiek).

Bij J. B. Wolters, Groningen—Den Haag, is verschenen een Overzicht der Aardrijkskunde in 2 deelen, bewerkt door G. J. A. Mulder, Leeraar aan de Gem. Kweekschool voor Onderwijzers te Rotterdam. Het eerste deeltje bevat Nederland in en buiten Europa, met een appendix Algemeene Aardrijkskunde; het tweede: Europa, de vreemde werelddeelen met een overzicht der wiskundige aardrijkskunde. Repetitie-materiaal ten dienste van leerlingen en a.s. onderwijzers, die, met een kaart als grondslag, de groote lijnen zullen leeren onderkennen en een inzicht verkrijgen in het bestaan van landen en volken — het doel van den schrijver en waarin hij geslaagd is.

De bekende Uitgeverszaak W. J. Thieme & Cie. te Zutphen zond ons toe: Soldatenleven in de Indische Wildernis, door J. C. Brassier, Officier O.-I. Leger.

Dit boek, met foto's verlicht, geeft een denkbeeld van wat door Jan Fuselier en zijn aanvoerders met kleine middelen en onder groote ontbering menigmaal tot stand gebracht is. Een ieder die belang stelt in het wedervaren van den soldaat in Indië, Europeaan of Inlander, zal met genoeg kennis nemen van deze onderhoudende krijgsv verhalen die bij den lezer sterk den indruk maken van waarheid en onopgesmuktheid.

Bij de Wereldbibliotheek te Amsterdam verscheen de tweede druk (zesde duizendtal) van den roman „Het Verloren Land“, door Johan Koning, welk werk bij zijn verschijning uitvoerig in het „Kol. Wbl.“ werd besproken.

Boekenschouw over West-Indië.

Handelsadresboek voor Ned. West-Indië, (eerste uitgave), samengesteld door de vereeniging „Bureau voor Handelsinlichtingen“. Het boek is in 3 talen gesteld: Nederlandsch, Engelsch en Spaansch.

Onze West in beeld en woord, platenalbum voor het huisgezin en ten gebruike bij het onderwijs, door Fred. Oudschans Dentz en Herm. J. Jacobs. 2de vermeerdeerde en verb. druk, De Bussy. f 4.50 (geb.), f 3.90 (ingen.).

Kalenders.

De uitgever W. D. Meinema te Delft zond ons toe de kalender 1930 Groot Nederland van het Algem. Ned. Verbond, onder redactie van C. van Son, administrateur van dat Verbond en secretaris der redactie van Neerlandia. De kalender getuigt, als gewoonlijk, van groote zorg, de uitvoering is keurig. Voor leden f 1.90, voor niet-leden f 2.50.

NEUTRALE SCHOOLVEREENIGING „SWEELINCKSCHOOl”

1ste SWEELINCKSTRAAT 22—24 - DEN HAAG

MEISJESSCHOOL VOOR LEERLINGEN VAN 6 TOT ± 19 JAAR - KLEINE KLASSEN

L. O. met Fransch en Handenarbeid. MULO opleiding A en B. Hoofd, Meijuffrouw M. A. G. STEFFELAAR. Inlichtingen verstrekt gaarne Mevrouw E. Ch. STAMMLER-Böttger, gewezen Directrice der 1ste Lagere Meisjesschool. Koningsplein. Oost. Weltevreden, Schuytstraat 217. Den Haag. 5873

veelvuldig voorkomen van geslachts- en nierziekten. Voor zoover de O.G. het kon achterhalen, was zeker 38 pct. van de levenloosgeborenen ten gevolge van geslachtsziekten. Een tweede oorzaak zal veelal zijn, dat de vrouw zich niet kan ontzien tijdens de zwangerschap, wat vooral het geval is bij de ongehuwde moeder. Een groot percentage zal ook moeten opgeschreven worden, tengevolge van een gemis, wat de laatste jaren met den dag meer gevoeld wordt; onvoldoende hulp tijdens de zwangerschap, bij ziekte en tijdens de bevalling. Als vierde oorzaak moeten we wijzen op het alcoholisme, wat tot degeneratie voert. En tenslotte de onkundige behandeling der zuigelingen. Bij vele moeders hier kunnen we eerder van een mishandeling dan van een behandeling hunner zuigelingen spreken.

Het artikel in de „Amigoe” deelt ten slotte mede, dat de tegenwoordige directeur der O. G. voornemens is om in het vervolg de publieke aandacht voor deze zaken voortdurend gaande te houden door geregelde mededeelingen aan de pers.

Het moreel besef van een der zwaarste ouderlijke verplichtingen moet worden aangewakkerd, meent het blad, de uithuisigheid tegengegaan; het verslapte gevoel van verantwoordelijkheid alom in den huiselijken kring verlevendigd.

Het Museum in de Hendrikschool.

In Amelunxens geschiedenis van Curaçao trof ons deze mededeeling over het bekende museum in de Hendrikschool: „Daar het zich nooit in de overgrote zorg van 's Lands bestuur heeft mogen verheugen, is zijn beteekenis in den loop der jaren minder en minder geworden en thans liggen de restanten vrijwel onder het stof des tijds begraven”. Bijna tegelijkertijd bereikte ons een ingezonden stuk over hetzelfde onderwerp, dat de toestand nog veel ernstiger schetst. Wij geven den zakelijken inhoud hier weer:

In dat museum hebben gehuisd gedurende vele weken inlandische werklieden, timmerlieden en metselaars voor het doen van herstellingen aan lokalen. Die ambachtshuizen hadden hun jongmaatjes, en deze brachten hun kameraadjes mee van de straat. Vrouwen brachten eten, tabak en nieuwtjes aan, en al dien tijd was museum en straat één. Al wat er stond, werd verschoven en verzet. Kasten, die te zwaar waren om versjouwd te worden, werden geleidigd, en de inhoud hot en haar op elkaar gestouwd. De platte kasten op de schragen konden vrij worden geopend en mooie dingen naar believen betast en bekeken. Met de groote wandkasten was het niet anders. Hamers vielen door de ruiten en de scherpen mengden zich met het tentoongestelde. Eindelijk werd alles weggehaald. Zonder orde en regelmaat stopte men wat er overgebleven was in kisten, die in een vergeten hoek werden geplaatst. Veel kwam in de vuilnisbak terecht en verdween vandaar in de diepte der Caraïbische zee. Daarbij waren dingen, die nooit meer terug te bekomen zijn, waarop menig buitenlandsch museum trotsch zou zijn.

„Schande over zulk beheer”, eindigt de schrijver niet ten onrechte.

Geschiedkundige sprokkelingen.

De luitenant-directeur van Curaçao Jan Lix Raaven schreef 14 Juni 1782 aan de vergadering van X te Amsterdam: „ik gaa ten Graave; maar beklage het geslagte dat naar mij komt, en op dit Eyland moeten blijven, en de Compagnie niet minder, want dit land, moet in sig zelfs als weg teeren, door de meenigte Menschen, die er op woenen, en zig zelfs niet voeden kunnen, zijnde het seizoen ten aanzien van genoegsaame reegens ter vereyschte tijd zeer verandert”.

Uit den Verren Vreemde.

Vrede op aarde?

Het Kerstfeest nadert. De Kellogg-boodschap zou dit jaar aan het „vrede op aarde” bijzondere kracht en beteekenis hebben kunnen schenken. Het verdrag tot uitbanning van den oorlog door Kellogg en Briand in 1928, na eenige moeite, in behouden haven gebracht, mocht, alweer na eenige jaren moeite, in 1929 de ratificatie verwerven van de laatste der regeeringen, wier vertegenwoordigers te Parijs tot de oorspronkelijke ondertekenaars ervan hebben behoord. Vóórdat de laatste ratificatie, die van Japan, verkregen was, welke als voorwaarde was gesteld om het geldig te doen worden voor allen, hadden verschillende andere staten zich eigen-

ner beweging reeds aangemeld om ook in het verdrag tot uitbanning van den oorlog opgenomen te worden. De gelegenheid was hiertoe voor allen opengesteld. Tot de eersten, die zich haastten toe te treden, behoorden de Unie van Sowjet-republieken (of zooals wij als gebruikelijk blijven zeggen: Rusland) en de Chineseesche republiek.

Rusland en China! Maar nog vóórdat Japan zijn ratificatie van het Kellogg-pact officieel had gemeld, waren deze twee staten tot handelingen overgegaan, die oorlogsfeiten waren, al was er geen formeele oorlogsverklaring gezonden.

En sedert dien gaan zij elkander al feller en feller te lijf.

Is dat wat er practisch gewonnen is door het Kellogg-verdrag? Mogen twee staten alles doen wat „oorlog” is, als het maar niet den naam „oorlog” krijgt? En als twee staten, ondertekenaars van het verdrag, door dergelijke daden hun verbintenis te schande maken, doen de mede-ondertekenaars er dan niets tegen? Moeten zij dan niets daartegen doen?

Zoo pas hebben de bladen ons in prent weergegeven, hoe de Fransche gezant te Washington, de heer Claudel, het grootkruis van het Legioen van Eer overhandigde aan Frank B. Kellogg. De voormalige Amerikaansche secretaris van staat liet zich deze onderscheiding welgevallen, in afwijking van en tegen het gebruik der Amerikanen in; voor zoo iets bijzonders, als 't tot stand brengen van het wereldvrede-verdrag, mocht wel iets buitengewoons aanvaard worden.

Momenteel vertoef Kellogg in Engeland, waar hij als de groote oorlogsbreker gevierd wordt.

Maar ook bij die gelegenheden zal toch wel, zij 't daar onuitsproken, gedacht zijn aan de fatale tegenstelling, die uit de berichten van het Russisch-Chineesche front spreekt. En die tegenstelling zal als een satanische grijnslach klinken overal waar men bij het aanstaande kerstfeest het Kellogg-pact zal verheerlijken als een bereikt resultaat.

Die tegenstelling zal ook niet geheel op zijde kunnen worden gezet als, in Januari 1930, de groote maritieme mogendheden te Londen bijeen komen om over vlootbeperking te spreken, waarbij, volgens de hiertoe gedane uitnodiging, het Kellogg-pact tot grondslag zal worden genomen.

Toen wij in Januari van dit jaar hier de beteekenis van het Kellogg-verdrag bespraken, hebben wij deze meer in de toekomst dan in het heden gezocht. Het beginsel is in een overeenkomst vastgelegd, al zijn er nog omstandigheden die de dadelijke toepassing in menig opzicht bemoeilijken of practisch onmogelijk maken. Aan het beginsel wordt blijvende kracht toegezegd, wordt gelegenheid tot groei gegeven, terwijl men de onvermijdelijke afwijkingen en uitzonderingen wil laten verschrompelen, wil laten afsterven.

Zoo gezien behoeven de krijgsbedrijven in het gebied van den Amoer nog niet als het bankroef van het anti-oorlogs-verdrag beschouwd te worden. Maar zij leggen toch wel bijzonderen nadruk op het feit, dat met dit verschrompelen en afsterven geruimen tijd kan verlopen. Zij brengen ook de teleurstelling, dat van de zijde van hen, die de leiding hebben genomen om het Kellogg-pact door te voeren, geen krachtige poging wordt gedaan om, bij de eerste gelegenheid, het bewijs reeds te leveren dat voor alle gevallen een andere oplossing te vinden moet zijn dan oorlogvoeren. Zij doen ook het vermoeden, de vrees opkomen, dat men den naam, het woord „oorlog” meer tracht te vermijden en uit te schakelen dan de daad, dan het krijgsbedrijf, en hierin zou dan een onoprechtheid liggen, die te kort doet aan de hoogheid van het geheele streven.

Bestrijding van ziekte in de cultures in Algerië.

De leer indachtig, dat de plantenziekten, die ontstaan door insecten, voor een groot deel slechts te bestrijden zijn wanneer men een ander voor de plant onschadelijk insectensoort tegen de veroorzakers van de ziekte te hulp kan roepen, is in den Proeftuin te Algiers een afdeling gesticht waar de biologie der insecten onderwerp van studie en proeven is. Levende kolonies van onzichtbare helpers van landbouw en boschbouw worden er gevormd en waargenomen.

De cultures van sinaasappelen en citroenen werden bedreigd door zóo hardnekkige verschijnselen, dat voor geheelen ondergang werd gevreesd. Zoo waren de groote ondernemingen van Boefarik in Mitidja en van Misseghin in Oran aangetast door een soort verwoestende cochenille. Het „Laboratoire de zoologie” en het „Insectarium” van den Proeftuin hebben tegen den vijand legers van een onnoembaar

aantal coccinelles weten te richten, die, behandeld volgens de daarvoor gegeven voorschriften, de orangerieën bevrijdden van de gevaarlijke indringers. Aan dit succes, dat reeds bekend was, is er nu weer een toe te voegen, meldt *La Dépêche Coloniale* van 9 November. Een soort van klein weekdier is den beruchten lanigères, den verwoester der appelgaarden, de baas geworden. Alle chemische middelen hadden gefaald, de microbenstrijd heeft de overwinning gebracht.

Het onderzoek is thans ook gericht tegen de vlinanders en tegen de witte insecten, die de wijngaarden aantasten. Tegen deze worden heirlegers georganiseerd van *cryptolème*.

Een onderzoek naar 't vermenigvuldigen van den Marokkaanschen krekkel is ingesteld in verband met den strijd, die te voeren is met de sprinkhanenplaag.

Hoewel op het gebied van proefnemingen voor de cultures Nederland meer aan het buitenland te leeren, dan ervan te leeren heeft, meenden wij aan deze mededeelingen hier toch een plaats te mogen geven. Met name is Suriname achtereenvolgens slachtoffer van zoovele cultuurziekten geworden, dat de vraag naar geneesmethoden ook bij ons aan de orde en leering uit den vreemde welkom blijft.

Berichten der Afdelingen.

Afdeling Apeldoorn.

Dinsdagavond 19 November ging in het Minervatheater de film „Tropisch Tourisme” van de K. P. M. voor de afdeling. 570 kaarten waren uitgereikt, ± 400 bezoekers waren aanwezig. De film is buitengewoon mooi, werd zeer goed in 't juiste tempo en gelijkmatig gedraaid en zeer gelukkig muzikaal geïllustreerd door het „Orchestre invisible” van het Minerva-Theater. Iedereen was opgetogen over deze voorstelling.

Daarmede zijn we gekomen aan het eind van 't jaar, van ons programma en van... onze financiën. Echter waren er leden, die informeerden „of de heer Frans” ook nog in Apeldoorn voor „O. en W.” zou optreden. De secretaris beantwoordde in zijn inleidend woord deze vraag met de opwekking, dat daarvoor de leden dan hun contributie eerder zouden moeten betalen — of beter nog een extra gift in de kas storten.

Nu de secretaris dit schrijft, kan hij mededeelen, dat er werkelijk eenige leden zijn die extra steun toezegden. Wij hebben dus hoop nog dit jaar — of begin 1930 — de familie Frans in ons midden te zien.

Het postgironummer van den penningmeester is: 93038, kantoor Apeldoorn, J. C. Baars. Het adres is: Jagersweg 42. Dit laatste vooral voor degenen, die verhuizen.

N.B. Na 't verzenden — tot 25 dezer — is door mij ontvangen aan contributie 1930 en extra giften: f 5 + f 2, f 2.50 + f 1, f 2.50, f 2, totaal f 15.

Als we allen iets doen en zorgen, dat dit in den loop der week er is, komt het vereischte bedrag er zonder veel moeite. Bij voorbaat dank van

HET BESTUUR.

Afdeling Nijmegen.

Door den heer A. Pimentel, Luit. Kol. b. d. van het N. O.-I. L. werd 19 dezer in den schouwburg een voordracht gehouden over: Zeden en gewoonten van de koppensnellende Dajaks in Centraal Borneo”.

Op kernachtige en zeer onderhoudende wijze verhaalde spreker, die 6 jaar te midden van de Kenja Dajaks als militair gezaghebber vertoefde, over zijn verblijf in Apo Kajan, een van de buitenwereld afgesloten gebied, gelegen in het stroomgebied van de, in de Celebeszee uitmondende Kajanrivier. Aan de hand van zeer mooie lichtbeelden maakten wij de reis mede, die per prauw geschiedde en gedurende welken tocht verscheidene stroomversnellingen genomen moesten worden.

Achtereenvolgens behandelde spreker de woongelegenheid en de zeden en gewoonten van de bevolking, zooals die naar voren kwamen bij geboorten, huwelijken en overlijden, waarbij vele kiekjes het gesprokene verduidelijkten. De woongelegenheden zijn meestal ingericht voor 50 tot 100 families, die ieder een afzonderlijk vertrek bewonen doch een gemeenschappelijke voorgalerij bezitten, waarbij vooral naar voren kwam de groote bedrevenheid die de Kenja Dajak in de houtsnijkunst bezit.

Verder waren er nog rijsthuisjes, een logeergebouw, een kerkhof enz.

Tot de minder in onzen smaak vallende zeden en gewoonten behoort o.a. dat de mannen zich het voorhaar, de ooghaaren en wimpers laten uittrekken en de vrouwen koket, zooals overal elders, zich een tattooage laten aanbrengen op een harer dijbenen, waarvan zij de fraaie kleuren en afwerking gaarne laten zien om haar te bewonderen, zij doen dit door

een slip van haar sarong op te lichten. Doch zijn zij trotsch op die tatouering, niet minder zijn zij dit op de uitgerekte oorlellen. Mannen en vrouwen zijn flink en stevig van bouw en verschillen in grootte mate met de hen omringende boschbewoners, die in alle opzichten juist het tegenovergestelde zijn.

De Kenja Dajak is animistisch magiër. Voor hem is alles beziel en er gaat naar zijn geloof, van bloed, haar, speeksel en metaal een magische kracht uit. Ook de vogels spelen bij hem een rol; hij ziet in deze de aardse boodschappers, die hem in doorlopend contact houden met zijn vele goden.

Worden bij de Kenja Dajak tweelingen geboren, dan doodt men een dier kinderen, evenzo geschiedt dit bij de geboorte van een mismaakt kind, waarbij dan de oude Spartaansche methode gevolgd wordt om kinderen, die toch niet zullen opgroeien tot bruikbare menschen, bij de geboorte te dooden.

Ook bij het overlijden heeft de Kenja Dajak eigenaardige gebruiken. Volgens hem kan men een goeden en een slechten dood sterven, waarbij dan goede en slechte geesten aan den overledene ontvlieden. De lijken worden bijgezet in daartoe vervaardigde lijkenhuisjes, rijk voorzien van mooi houtsnijwerk.

Het „snellen” is iets dat gelijk staat aan een sluipmoord en te meer moet dit verwondering opwekken van hen die met dit volk in aanraking komen, omdat het beschouwd mag worden te zijn een zachtmoedig volk, dat nimmer twist of vechtpartijen kent. Zijn zij echter op sneltocht, dan zijn het ware duivels en het is voor hen bijzaak hoe zij aan een of meerdere koppen komen, als zij ze maar kunnen bemachtigen en dit staat ook weder in verband met hun animisme, omdat zij ervan overtuigd zijn dat van die gesnelde koppen een magische kracht uitgaat, die hen beschermt tegen ziekten en andere onheilen; ook waren die koppen wel noodig voor het afleggen van den rouw voor een overleden vorst.

Ook bij het snellen bestaan voor den Kenja Dajak voortteekenen en het is opmerkelijk hoe snel de mannelijke bevolking gemobiliseerd is zoodra zoo'n voortteeken wordt opgemerkt.

Gedurende de pauze gaf spreker gelegenheid de door hem medegebrachte ethnografica te zien, waarbij dan de noodige in- en toelichtingen werden gegeven.

De Voorzitter dankte bij het eindigen van de causerie den heer Pimentel voor de mooie leerrijke voordracht, welke woorden door het talrijk opgekomen auditorium met krachtig applaus werden onderstreept.

L. RÖPCKE.

Mededeelingen.

Van de redactie.

RADIOTELEFOONDIENT MET NED.-INDIË.

De Persdienst van het Staatsbedrijf der P.T. en T. brengt het volgende onder uwe aandacht:
Voor het radiotelefoonverkeer met Ned.-Indië zijn nieuwe spreekcellen in gebruik genomen te Kediri en Soekaboemi. Deze plaatsen liggen resp. in de 3e en 1e zône. De kosten van een gewoon gesprek van 3 minuten bedragen dus: voor Kediri f 34.50 en voor Soekaboemi f 30.—

LUCHTPOST VOOR INDIE.

Bescherming van correspondentie tegen olie en vocht.

In verband met enkele gevallen van beschadiging van luchtpostbrieven tengevolge van het binnendringen van water of olie, zal voortaan voor de verpakking van de luchtmail voor Indië gebruik worden gemaakt van oliedoeck.

DIENSTUREN RADIOTELEFOONDIENT NEDERLAND—NED.-INDIË.

Op telefonisch verzoek van de Indische Administratie zijn de diensturen voor het telefoonverkeer met Indië tot nader bericht vastgesteld op

12—15.30 (Amsterdamsche tijd). Bij de gesprekken voor 12 uur werd hinder ondervonden door inductieverschijnselen van de elektrische treinen op Java.

Van het Informatie-Bureau.

Voor een aantal betrekkingen bij 's Lands dienst in Ned.-Indië, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Commissariaat voor Indische Zaken bij het Dep. van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging.

Zij die voor uitzending voor deze betrekkingen in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot het Commissariaat voor Indische Zaken bij het Dept. van Koloniën, Afd. B, Eerste Bureau.

De betrekkingen vindt men genoemd in de Staatscourant van 11 November j.l.

BESTEMD VOOR UITZENDING NAAR NED.-INDIË:

Mej. P. Wiericks, Onderwijzeres M.U.L.O., Singel 60, Schiedam.

Dr. S. J. Wellensiek, Plantkundige bij het Plantenkundig Laboratorium Proefstation Landbouw, Wageningen.

Ir. J. H. Westerman, Tijd. Ir. 3e kl. bij den Dienst van den Mijnb., De Genestetweg 12, Bloemendaal.

D. W. J. de Vor, Gouvernements-veerarts bij den Burgerlijken Veeartsenijkundigen Dienst, Barneveld.

INDISCHE AMBTENAREN MET VERLOF:

G. L. Tichelman, Fd. Controleur bij het B.B., Lage Oostzeedijk 181, Rotterdam.

H. A. Schut, Hoofdpolitie-opziener bij de Politie, Transvaalstraat 91 III, Amsterdam.

A. Kastelein, Boscharchitect 2e kl. bij het Boschwezen, Zuiddijk 16, Maassluis.

J. H. de Ruijter, Adj.-Inspecteur bij den P.T.T.-dienst, Woerden, Wilhelminaweg 20.

E. G. Seepers, Adj.-Inspecteur Opiumregie, Frederik Hendrikplein 25, Den Haag.

C. P. de Graaff, Architect bij de W. en 's Lands B.O.W., Geestbrugweg 41, Rijswijk (Z.-H.).

Dr. K. H. W. Hofstede, Nijverheidsconsulent 1e kl., Ruurlo (Gld.).

B. L. Blank, Ingenieur 1e kl. bij de W. en 's Lands B.O.W., Sonneberg i/Thüringen, Kirchstr. 7.

P. W. van der Meyden, Technisch ambtenaar 2e kl. bij den P.T.T.-dienst, Van Ostadestraat 148(I), Amsterdam.

J. Wetsteyn, Fd. controleur bij het B.B., Waranda 197, Schiedam.

L. C. Miga, Techn. ambt. 1e kl. bij den P.T.T.-dienst, Beukplein 15, 's-Gravenhage.

Ir. L. Houwink, Hoofdamttenaar ter besch. van den directeur der Gouv.-bedrijven, Stadhoudersplein 106, 's-Gravenhage.

MET PENSIOEN:

Mr. K. F. Creutzberg, Vice-President van den Raad van N. O.-Indië, Pension Futura, Groenhovenstraat 5, Leiden.

J. H. Colbers, Onderwijzer 1e kl. O.W.O., Javastraat 126, Nijmegen.

H. van Schoonneveldt, Tijd. leeraar Kon. Wilh. school Weltevreden, Zomerhofstraat 20, Rotterdam.

Mevr. D. A. de Ruyter geb. Heyligers, Commies bij den P.T.T.-dienst, Wilhelminaweg 20, Woerden.

Internationale Natuurbescherming

Oost- en West-Ind. beschermingsgebieden.

De Nederlandsche commissie voor internationale natuurbescherming — secretariaat: Heerengracht 540, Amsterdam — heeft dezer dagen weer eens de aandacht op haar streven gevestigd, dat onze volle sympathie heeft, waarom wij er hier dan ook op deze plaats belangstelling voor vragen.

Het streven tot bescherming der natuur heeft de laatste jaren alom burgerrecht verkregen en het leeft thans in den geest en in het hart van elken weldenkende. Toch schenkt men bij de ontsluiting van ongerepte gebieden niet voldoende aandacht aan dit streven, waardoor het gevaar, dat onherstelbare verliezen worden geleden — hetzij op wetenschappelijk gebied, hetzij uit een schoonheids-oogpunt — bestaan blijft overal, waar de natuur in

haar oerstaat plaats maakt voor de vestiging van het menschelijk ras. Dit klemt in het bijzonder voor de Overzeesche Gewesten, waar de natuur zich grootscher dan elders openbaart.

In het begin van deze eeuw was de mensch zich nog niet ten volle bewust van den omvang van dit gevaar, doch in den laatsten tijd is in tal van wetenschappelijke en politieke kringen uitdrukkelijk de noodzakelijkheid betoogd om naast het belang van de economische ontwikkeling eener streek, ook dat van het behoud der natuur te verzorgen.

Zoo werden in vele landen nationale vereenigingen of commissies gevormd, die alle eenzelfde doel nastreven, namelijk internationale samenwerking tot behoud van de natuur, in de eerste plaats door maatregelen te beramen tegen de algeheele uitroeiing van diersoorten en ter bewaring van belangrijke scheppingen der natuur in het algemeen.

Hier te lande werd in 1925 opgericht de Nederlandsche Commissie voor Internationale Natuurbescherming, waartoe invloedrijke personen zijn toegetreden.

DANSINSTITUUT
LEND

BEZUIDENHOUT
85

Telefoon No. 71164

Tramlijnen 3-4-7-13

DEN HAAG

WIJ LEEREN U
DE MODERNE
DANSEN IN
VIER LESSEN

Doordien de leidende personen van de commissies in verschillende landen elkaar kennen en regelmatig voeling met elkander houden, is een krachtige gemeenschappelijke actie ontstaan, welke er toe leidde, dat in October 1928 te Brussel een Bureau kon worden gevestigd onder den naam van Office International de Documentation et de Corrélation pour la Protection de la Nature. De kosten van oprichting werden gedragen door de genoemde commissies, terwijl in belangrijke mate particulieren, zoolvel in Europa als in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, steun hebben verleend.

De instandhouding van dit bureau vraagt echter aanzienlijke sommen, ofschoon de Directeur Prof. Dr. J. M. Derscheid zijn werkkraft, energie en ervaring belangeloos verleent. Het stelt zich immers in de eerste plaats ten doel gegevens uit alle werelddelen te verzamelen om te kunnen beoordeelen, hoe ernstig het vraagstuk der natuurbescherming geworden is en om te kunnen wijzen op de noodzakelijkheid, dat overal ter wereld uitgestrekte reservaties moeten worden vastgelegd, waarin de natuur haar ontwikkeling ongestoord kan voortzetten.

Nederland met zijn uitgestrekte overzeesche gewesten mag zich aan het streven tot bescherming der natuur allerminst onttrekken; in Nederlandsch Oost-Indië leven tal van diersoorten, welke behoud van groote wetenschappelijke waarde is en waarvoor sommige zelfs nergens anders ter wereld voorkomen. Wij willen slechts noemen de argus-fazanten, orang-oetans, tapirs, berg-antilopen, reuzenwananen van Komodo enz. Deze zeldzame diersoorten worden meer en meer in haar bestaan bedreigd.

De bovengenoemde commissie hoopt in de toekomst samen te werken met de Regeering om in ons zoo bij uitstek interessant Oost- en West-Indië beschermingsgebieden te maken. Hiervoor is echter veel geld noodig, opdat wij in navolging van het buitenland met trots zullen kunnen wijzen op hetgeen met gemeenschappelijke krachten behouden kon blijven van het onvolprezen bezit, hetwelk wij verplicht zijn aan de geslachten, die na ons komen, over te dragen.

Daarom heeft de commissie gemeend een beroep te mogen doen op allen, die zich van den ernst van het vraagstuk bewust zijn, haar arbeid geldelijk te steunen, in het bijzonder het Bureau te Brussel in staat te stellen zijn taak te vervullen en uit te breiden. Wij zijn er van overtuigd, dat dit verzoek om steun bij velen weerklink zal vinden en dat de noodige gelden tot voortzetting van het streven voor natuurbescherming zullen worden bijeengebracht.

Mutatiestaat van 13 tot 27 November.

Nieuwe Leden

Geïntroduceerd door:

- H. M. van Bemmelen, Directeur Holl. Voorschotbank, Haarlem, Spruit- en Boschstraat 13. f 5.
- M. Bloemink, Haarlem, Karolingenstraat 48. f 5.
- R. v. d. Burg, Haarlem, Kweektuinstraat 12. f 5.
- J. Reydon, Aerdenhout, Klapheklaan 9. f 5.
- Mevr. Rodius Bunge, Heemstede, „Dennenheuvel”. f 5.
- W. van Polanen, p. a. fam. M. Smit, Haarlem, Berkenstraat 35. f 5.
- Mejuffrouw A. W. Back, Haarlem, Kempstraat 8a. f 5.
- C. G. van Heck, Haarlem, Westerhoutstraat 2. f 5.
- J. Kruyff, Aerdenhout, Rijnegomlaan 58. f 5.
- Dr. H. Kikkert Czn., Haarlem, Heerenweg 267. f 5.
- E. Slijper, Haarlem, Jacob Catslaan 1. f 5.

Afdeulingsbestuur van Haarlem.

C. VERSLUYS Jr.

BOEKHANDEL OP ELK GEBIED

KANTOORARTIKELEN
LEESPORTEFEUILLE
MUZIEKHANDEL

HET GESCHIKTSTE ADRES VOOR
INDISCHE VERLOFGANGERS VOOR

REISLECTUUR

HEERENSTR. 5 - RIJSWIJK

TELEFOON No. 18798

5716

ER IS GEEN ENKEL LAND

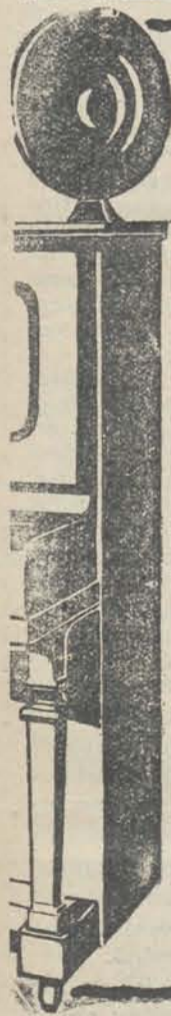
dat koloniën heeft, waarin een tijdschrift wordt uitgegeven, dat op eene wijze als

„NEDERLANDSCH-INDIË OUD EN NIEUW”

de voortbrengselen der kunstnijverheid en volkskunst vastlegt.

„Zoo'n tijdschrift moet van alle kanten gesteund worden.”

(LION CACHET, Sierkunstenaar)

PIANO of Radio?

Piano en Radio staan niet tegenover elkaar; zij vullen elkaar aan en al geeft de radio de muziek ook nog zoo goed weer, op gezellige avondjes heeft de piano toch nog altijd de voorkeur.

Een piano is niet alleen een middel om muziek ten gehore te brengen, maar bovenal een middel om persoonlijk muzikaal gevoel te ultiën. Wie muzikaal is, zal altijd het verlangen blijven om zelf te spelen.

Ook zal luisteren naar goede muziek alleen, het gehoor niet ontwikkelen. Kinderen, die piano leeren spelen, zullen later veel beter goede muziek kunnen waardeeren, dan zij die geen muziek-kennis hebben.

Een goede piano is de sleutel tot de gezelligheid in huis en een goed pianospeler is overal welkom. Geef daarom Uw kinderen de gelegenheid, die U misschien vroeger gemist hebt. Wij kunnen U een goede piano leveren vanaf

f 550.—

GOOSEN & SWAGERMAN

LAAN VAN MEERDERVOORT 100
DEN HAAG - TEL. 37867

PIANO'S ORGELS - RADIO

ELECTRISCHE GEYSERS

Goedkoop - Zuinig - Gevaarloos

Complete Electrische Sanitaire Installatiën

W. G. SCHEERES

ELECTRO-TECHNISCH BUREAU

DEN HAAG

Kantoor en Monstercamer 5082 Telef. 15170 Magazijn en Werkplaats Laan van Roos en Doorn 9

KLEUTERHUIS „CLYNE DYCKE” te ZEIST

TEHUIS VOOR KINDEREN VAN ELKEN LEEFTIJD

zoo wel voor VAST-, als voor KORTER- of LANGER

VERBLIJF in de Vacantiedagen en bij op reis zijn van de Ouders

GELEGEN IN HET VILLAPARK, Fr. v. d. Puttenlaan No. 14, Telefoon: Zeist 346
Prospecti worden op aanvraag gaarne toegezonden. Directrice N. E. LANGEREIS

AANBEVOLEN DOOR DE VEREENIGING „OOST EN WEST”

- L. N. van Asperen, Indologisch Student, Haarlem, N. Overtonweg 9. f 5.
- H. Evers, Heemstede, Hobbemastraat 31. f 5.
- M. P. Cornelisse, Haarlem, Goltermanstraat 14r. f 5.
- Mevrouw N. W. F. van Waning, Haarlem, Hasselaarsplein 18. f 5.
- A. M. Koek, Arnhem, St. Janskerkstraat 33. f 5.
- Mevrouw J. van der Moer—Groen, Arnhem, Bronbeeklaan 4. f 5.
- J. W. Wiltink, Controleur Belastingen in Suriname, Arnhem, van Hasselstraat 6. f 5.
- A. Th. L. v. d. Land, A'dam, Willemsparkweg 22. f 5.
- G. W. Mazee, Gep. Generaal-Majoor tit. N.-I. L., Amsterdam, Amsteldijk 123. f 5.
- P. Harrebomée, Commissaris v. Politie, Amsterdam, 1ste Helmersstraat 58. f 5.
- Mohamad Akil, Amsterdam, Marnixstr. 290. (Atva.) f 5.
- Ds. H. Snel, Amsterdam, 1ste Helmersstraat 335 I. f 5.
- A. F. van Dapperen, Gep. Hoofdingenieur S.S. in N.-I., Zeist, Berkenlaan 1. f 5. (Afd. Utrecht).
- Mevrouw J. L. van de Kastele—Besier, Utrecht, Dillenburgstraat 33. f 5.
- N. Sax, Utrecht, Sweelinckstraat 27. f 5.
- H. J. Huter, Apeldoorn, Tuthein Nollheniuslaan 7. f 5.
- J. Meijjes, Huize „Zonneweelde”, Amersfoortscheweg 11, Apeldoorn. f 5.
- C. Knook, Notaris, Apeldoorn, Deventerstraat 26. f 5.
- Ant. Asselbergs, Industrieel, Bergen-op-Zoom, Lieve Vrouwenstraat 20. f 5.
- P. C. J. van Kalmthout, Apotheker, Bergen-op-Zoom, Zuivelstraat 5. f 5.
- A. A. Oosterdijk, Leeraar M.O., Nijmegen, Javastraat 95. f 5.
- N.V. Zeepfabrieken „Het Anker, v.h. Gebr. Dubbelman”, Nijmegen, Graafsche Dwarstr. 12. f 5.
- P. J. Brouwer, Directeur Militairen-Tehuis, Nijmegen, Sumatraplein 7. f 5.
- A. G. J. van Boxtel, Sergeant N.-I. L., Hees bij Nijmegen, Kerkpad 22. f 5.
- G. Lentink, Nijmegen, Javastraat 43. f 5.
- Mejuffrouw J. H. Gelderman, Den Haag, Flatgebouw Benoordenhoutscheweg 27. f 5.
- Mevrouw J. Metskes, Den Haag, Groot Hertoginnelaan 93. f 5.
- Dr. C. A. Musgrave, Den Haag, ten Hovestr. 45. f 5.
- Mevrouw C. R. E. C. van Hasselt, O.-I. Ambtenaar m. v., Den Haag, Verhulststr. 4. f 5.
- Mejuffrouw C. M. Scheffelaar, Den Haag, Pijnboomstraat 72. f 5.
- H. W. Verment, Oud-Luit-Kolonel N.-I. L., Den Haag, Laan v. Meerdervoort 679. f 5.
- J. W. E. de Ruiter, Den Haag, v. Boetzelaerlaan 111. f 5.
- C. J. L. Verhoeven, Den Haag, Plein 1. f 5.
- Johan Toot, Hilversum, Frans van Mierislaan 3. f 5.
- Dr. V. E. Korn, Ass.-Resident te Den Pasar (Z. Bali). f 6.

- den heer J. A. Vorstman te Amsterdam, Eigen aanmelding.
- Secretaris Afd. Haarlem.
- Secretaris Afd. Arnhem.
- den heer F. Ruinen te Arnhem.
- Eigen aanmelding.
- den heer W. Engelbrecht te Amsterdam.
- den heer A. Geertsema Beckeringh te Amsterdam.
- Secretaris Afd. Amsterdam.
- Eigen aanmelding.
- den heer F. J. J. Besier te Utrecht, Secretaresse Afd. Utrecht, Afdeulingsbestuur Apeldoorn.
- den heer L. Oosting Bentum (Loenen V.), den heer C. Pasma te Apeldoorn.
- Afdeulingsbestuur Bergen-op-Zoom.
- Voorzitter Afd. Nijmegen.
- Afdeulingsbestuur Nijmegen.
- den heer A. A. Oosterdijk te Nijmegen.
- Mevrouw Crena de Jongh—Van Eck te Den Haag.
- den heer J. E. Romswinkel te Den Haag.
- Eigen aanmelding.
- den heer J. H. C. de Jager te Den Haag. Eigen aanmelding. Hoofdvertegenwoordiger „Oost en West” in Oost-Indië.

Afschrijvingen

Mr. J. Th. Lussanet de la Sablonière, Den Haag, Bezuidenhout 327.
A. C. G. Zaal, Amsterdam, 3de Helmersstraat 34 II.

Mejuffrouw N. Leckie, Paramaribo.
Mejuffrouw E. J. C. Telting, Paramaribo.

Adresveranderingen

Mejuffrouw W. van Hoorn, Oosterbeek, Benedendorpsweg, van: 56 naar: 128.
A. C. Huygens, van: Velp, de Ruyterlaan 13 naar: Den Haag, Danckertsstr. 85. f 5.
Mevrouw de Weduwe J. G. Goethals—Reerink, van: Haarlem, Parklaan 87 naar: Den Haag, Sweelinckplein 73. f 5.
O. Horst, Ass.-Resident m. v., van: Den Haag, pa. N. H. M., naar: Haarlem, Zijlweg 74. f 10.
P. Ferwerda, Controleur B.B., Haarlem, van: Schermerstraat 27 naar: Santpoortterplein 3.
C. Sisselaar, Kapitein Inf., Amersfoort, van: Utrechtsche Weg 146 naar: Emmalaan 11.
G. J. Bazendijk, Commies 1ste kl. P.T.T., van: Amersfoort, Pauwstr. 34 naar Bandoeng, p.a. Hoofdbureau P.T.T.
C. W. Schüller, Controleur 1ste kl. B.B., van: Rotterdam, Provenierssingel 65 naar: Weltevreden, p.a. Dep. van B.B.
G. J. F. Biegan, Bilthoven, van: Kruislaan 10 naar: Koppellaan 5.
Indologen-Vereeniging, Leiden, van: Hooigracht 3 naar: Botermarkt 28, p.a. J. van Leur.
J. Th. G. van Boldrik, 1ste Luitenant Art. N.-I. L., van: Den Haag, Columbusstraat 208 naar: Nijmegen, Evertsenstraat 5. f 5.
H. K. A. Bakker, Den Haag, van: Gr. Hertoginnelaan 272 naar: 2de Sweelinckstraat 141.
Ir. A. Fokker, Scheveningen, Badhuisweg van: 52 naar: 93.
Ed. van Ghert, Den Haag, Zoutmanstr., van: 73 naar: 69.
W. Meijer, Oud-Inspecteur Inl. Onderwijs, van: Den Haag, Laan v. Meerdervoort 577 naar: Scheveningen, Badhuisweg 88.

A. A. Hulshoff, Arts, Den Haag, van: Lubeckstr. 21 naar: Stadhouderslaan 42.
O. G. A. Netscher, Den Haag, van: Wassenaarscheweg 8 naar: Benoordenhoutscheweg 106.
Prof. Ir. C. W. Weijs, Den Haag, van: Riouwstr. 142 naar: Prinsevinkenspark 37.
J. A. H. S. Hanozet Gordon, Oud-Ass.-Resident, van: Brussel naar: Biarritz, Hotel des Princes, Rue Gambetta.
P. D. Mens Fiers Smeding, Den Haag, van: Groot Hertoginnelaan 120 naar: Stadhoudersplein 17.
Prof. E. C. Abendonon, van: Nunspeet naar: Den Haag, Prins Mauritslaan 38. f 5.
W. G. van de Laar, Onderluitenant Inf., van: Den Haag, Copernicusstr. 126 naar: Bandoeng, p.a. D. v. O.
M. F. Tydeman, Ass.-Resident, van: Voorburg, Westeinde 132 naar: Weltevreden, p.a. Dep. v. B.B.
Mr. A. Veenhuijzen, Voorzitter Landraad, van: Den Haag, Lubeckstr. 82 naar: Weltevreden, p.a. Dep. v. Justitie.
A. C. Deenik, thans: Directeur Osvia te Bandoeng.
Ir. C. G. Frohwein, Inspecteur v. d. Arbeid, van: Tandjong Pinang naar: Ambon.
A. Goudswaard, Militair Apotheker 1ste kl., van: Weltevreden naar: Bandoeng, Wenkebachstraat 12.
S. Nijdam, Controleur 1ste kl. B.B., geplaatst te Pariaman (S.W.K.).
G. Pape, Kapitein Inf., geplaatst te Weltevreden, Waterlooplein West 5.
A. P. Romswinkel, Gezaghebber B.B., van: residentie Timor naar: Tarakan (O. Borneo).
M. de Meij, Controleur B.B., van: Maros naar: Sengkang (Celebes).
T. W. Th. de Santy, Ass.-Resident, van: Ketapang naar: Pontianak.